

Γιάννης Περδίκης
Διπλ. Αρχιτέκτων Μηχανικός

ΒΛΑΧΙΚΑ Περιβολίου
α ρ μ α ν έ σ τ ι

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος (σελ. 4)

Η βλάχικη γλώσσα (σελ. 5)

Ελληνοβλαχικό λεξικό (σελ. 27)

Βλαχοελληνικό λεξικό (σελ. 77)

Τραγούδια Περιβολίου (σελ. 120)

Στη μνήμη των γονιών μου
Αλεξάνδρου και Σοφίας Περδίκη
και
στην εγγονή μου Θεανώ

Επιμέλεια: Θεανώ και Στέλλα Περδίκη
Εξώφυλλο: Σοφία Περδίκη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα βλάχικα είναι η μητρική μου γλώσσα. Μέχρι τα δέκα μου χρόνια τα μιλούσα με την ίδια άνεση που μιλούσα και τα ελληνικά. Με το πέρασμα των χρόνων και, κυρίως, μετά τον θάνατο των γονιών μου, άρχισα να τα ξεχνάω. Για να ανακαλέσω στη μνήμη όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις, ακολούθησα μια δική μου μέθοδο καταγραφής, μετάφρασης και δομής του κειμένου. Είναι μια απλή προσπάθεια και, φυσικά, σε μεγάλο βαθμό ελλιπής και με πιθανά λάθη. Ελπίζω να φανεί χρήσιμη τουλάχιστον στην εγγονή μου, που εκδήλωσε τελευταία την επιθυμία να μάθει λίγα βλάχικα.

Η ΒΛΑΧΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ορισμένοι κανόνες προφοράς

Το άλφα έχει δύο προφορές:

α: όπως στα ελληνικά

α: κλειστό, μεταξύ α, ου και ι

ε: μεταξύ α και ε

σ, λ, ν, τσ: προφέρονται παχιά

Τα (ου) και (ι) στο τέλος των λέξεων προφέρονται λίγο

Πολλές φορές το άρθρο μπαίνει κολλητά στο τέλος της λέξης, π.χ. άνθρωπος: όμ(ου), ο άνθρωπος: όμλου

ψ: πσ

ξ: κσ

ντ: ν τ, μπ: μ π, όταν τα σύμφωνα προφέρονται το καθένα χωριστά (π.χ. δόντι: ντίν τι)

οι προθέσεις

σαν: κα

π.χ. αέστου ιάστι κα πρέφτου

αυτός είναι σαν παπάς

ότι, πως : κα

π.χ. τζασι κα βα κάντα

είπε ότι θα τραγουδήσει
 ό,τι: ίτσι
 π.χ. λιά ίτσι βρέι
 πάρε ό,τι θέλεις
 προς: κάτρα
 π.χ. βα μι ντούκ(ου) κάτρα λα σιόπουτ(ου)
 θα πάω προς τη βρύση
 από: ντι
 π.χ. άπα ντι λα φαντάνα
 νερό από την πηγή
 χωρίς: φάρα
 π.χ. κάρνι φάρα ουάσι
 κρέας χωρίς κόκαλα
 σε: λα
 π.χ. βα γίν(ου) λα τίνι
 θα έρθω σε σένα
 για: τρα
 π.χ. ντριμπά τρα τίνι
 ρωτούσε για σένα
 μέχρι: πάντα
 π.χ. βαι αστέπτου πάντα στι τόνρι
 θα περιμένω μέχρι να γυρίσεις
 στο: πρα
 π.χ. αλάσα κατσούτλου σ προυάκα πρα μιάσα
 άφησε το μαχαίρι και το πιρούνι στο τραπέζι
 κάτω από: σουν
 π.χ. ου αφλάι σουν μιάσα
 το βρήκα κάτω από το τραπέζι
 μέσα σε: του
 π.χ. αρούκα άπα του γκαρντίνα
 ρίξε το νερό στον κήπο

οι σύνδεσμοι

και: **σι**

ή: **ί**

ούτε: **ούτι**

αλλά: **αλά**

αν: **άμα, κας**

μήπως: **νάκα**

για: **τρα** για να: **τρας**

π.χ. **τρας** **μπιά** **άπα** **ντούτι** **λα** **σιόπουτ(ου)**
για να πεις νερό πήγαινε στη βρύση

η προσωπική αντωνυμία

εγώ, εσύ, αυτός,

εμείς, εσείς, αυτοί.

ιό, τίνι, **έλ(ου)** ή **ατσέλ(ου)** ή **νάσ(ου)**,

νόι, βόι, **έλ(ι)** ή **ατσέλ(ι)** ή **νάσ(ι)**

κλίσεις και χρόνοι ρημάτων

είμαι, είσαι, είναι, είμαστε, είστε, είναι

χίου, χίι, **ιάστι**, χίμ, χίτς, σούντου

είμαι, ήμουν, θα είμαι

χίου, **ιαράμ**, **βái** χίου

έχω, έχεις, έχει, έχουμε, έχετε, έχουν

άμ, **ái** **άρι**, **αβέμ**, **αβέτς**, **άου**

έχω, είχα, θα έχω

άμ, **αβιάμ**, **βái** **άμ**

θέλω, θέλεις, θέλει, θέλουμε, θέλετε, θέλουν

βόι, **βρέι**, **βά**, **βρέμ**, **βρέτς**, **βόρ(ου)**

θέλω, ήθελα, θα θελήσω, θέλησα, έχω θελήσει,
είχα θελήσει.

βόι, βριάμ, βάι βόι, βρούι, αμ βρούτα, αβιάμ
βρούτα.

ανάβω, ανάβεις, ανάβει, ανάβουμε, ανάβετε,
ανάβουν.

απρίντου, απρίντζα, απρίντι, απριντέμ, απριντέτς,
απρίντου.

ανάβω, άναβα, θα ανάψω, άναψα, έχω ανάψει,
είχα ανάψει.

απρίντου, απριντιάμ, βάι απρίντου, απρέσιου, αμ
απριάσα, αβιάμ απριάσα.

άναψε: απρίντι

γνωρίζω, γνωρίζεις, γνωρίζει, γνωρίζουμε,
γνωρίζετε, γνωρίζουν.

κουνόσκου, κουνόστι, κουκουάστι, κουνουστέμ,
κουνουστέτς, κουνόσκου.

γνωρίζω, γνώριζα, θα γνωρίσω, γνώρισα, έχω
γνωρίσει, είχα γνωρίσει.

κουνόσκου, κουνουστιάμ, βάι κουνόσκου,
κουνουσκούι, αμ κουνουσκούτα, αβιάμ
κουνουσκούτα.

στέλνω, στέλνεις, στέλνει, στέλνουμε, στέλνετε,
στέλνουν.

πιτρέκ(ου), πιτρέτς(ι), πιτριάτσι, πιτρισέμ,
πιτρισέτς, πιτρέκ(ου).

στέλνω, έστελνα, θα στείλω, έστειλα, έχω
στείλει, είχα στείλει.

πιτρέκ(ου), πιτρισιάμ, βάι πιτρέκ(ου), πιτρικούι,
 αμ πιτρικούτα, αβιάμ πιτρικούτα.
 στείλε: πιτριάτσι

φεύγω, φεύγεις, φεύγει, φεύγουμε, φεύγετε,
 φεύγουν.
 φούγκ(ου), φούτζ(ι), φούγκα, βτζίμ, βτζίτς,
 φούγκ(ου)
 φεύγω, έφευγα, θα φύγω, έφυγα, έχω φύγει, είχα
 φύγει.
 φούγκ(ου), βγκάμ, βάι φούγκ(ου), βγκάι, αμ
 βγκάτα, αβιάμ βγκάτα
 φύγε: φούτζ(ι)

οι αριθμοί

ένας, μία: ούν(ου), ούνα
 δύο: ντόι, ντουάουα
 τρία: τρέι
 τέσσερα: πάτρου
 πέντε: τσίντσι
 έξι: σιάσι
 επτά: σιάπτι
 οκτώ: όπτου
 εννέα: νουάουα
 δέκα: τζάτσι

είκοσι: γίνγκιτς ή ντουαουτζέτς
 τριάντα: τρεϊτζέτς
 σαράντα: πατρουτζέτς
 πενήντα: τσιντζέτς
 εξήντα: σιαϊτζέτς

εβδομήντα: **σιαπιτζέτς**
 ογδόντα: **οπιουτζέτς**
 ενενήντα: **νουάουτζέτς**
 εκατό: **ουνασούτα**

διακόσια: **ντουαουασούτι**
 τριακόσια: **τρεϊσούτι**
 τετρακόσια: **πατρουσούτι**
 πεντακόσια: **τσιντισισούτι**
 εξακόσια: **σιασισούτι**
 εφτακόσια: **σιαπισούτι**
 οχτακόσια: **οπιουσούτι**
 εννιακόσια: **νουαουασούτι**
 χίλια: **ούνα νίλι**

ο χρόνος

λεπτό: **μινούτ(ου)**
 ώρα: **ουάρα**
 μέρα: **τζούα**
 εβδομάδα: **σιπτουμάνα**
 μήνας: **μέσ(ου)**
 χρόνος: **άν(ου)**

σήμερα: **άσαντζα**
 χθες: **αέρ(ι)**
 αύριο: **μάνι**
 προχθές: **αουάλταρ(ι)**
 μεθαύριο: **παμάνι**

πρωί: **ταινά**
 μεσημέρι: **πράντζου**

απόγευμα: ντουπαμιάσα, μιλίντι
 βράδυ: σιάρα
 νύχτα: νουάπτι

άνοιξη: προμουβιάρια
 καλοκαίρι: βιάρια
 φθινόπωρο: τουάμνα
 χειμώνας: ιάρνα

οι 7 μέρες της εβδομάδας

Δευτέρα: Λούν(ι)
 Τρίτη: Μάρτσα
 Τετάρτη: Νιέρκουρ(ι)
 Πέμπτη: Τζιόι
 Παρασκευή: Βίνιρ(ι)
 Σάββατο: Σάμπατα
 Κυριακή: Ντουμάνικα

Οι 12 μήνες του χρόνου

Ιανουάριος: Γινάρ(ου)
 Φεβρουάριος: Φλεβάρ(ου), Σκούρτου
 Μάρτιος: Μάρτσου
 Απρίλιος: Απρίλι(ου)
 Μάιος: Μάι(ου)
 Ιούνιος: Τσιρισιάρ(ου)
 Ιούλιος: Αλουνάρ(ου)
 Αύγουστος: Αύγουστου
 Σεπτέμβριος: Γισματσιούν(ου)
 Οκτώβριος: Σουμέντρου, Αγιουδιμίτρι
 Νοέμβριος: Μπρουμάρ(ου)

Δεκέμβριος: Αντρέου

Ο χώρος

μπροστά: ναίτι
πίσω: ναπί

δεξιά: ν αντριάπτα
αριστερά: ν αστάνκα

εδώ: αουά
εκεί: ακλό

μακριά: λάργκου
κοντά: απρουάπια

ψηλά: ανάλτου
χαμηλά: χαμπλά

επάνω: νσούσ(ου)
κάτω: νγκιόσ(ου)

έξω: αφουάρα
μέσα: ναούντρου

απέναντι: ντιντίν τι
πέρα: νάπαρτι

το ανθρώπινο σώμα

αναπνοή: ανάσα
άνθρωπος: όμ(ου) ο άνθρωπος: όμλου

αφτί: ουριάκλι
 βυζί: τσάτσα
 γόνατο: τζινούκλιου
 δάχτυλο: τζιάντι(ου)
 δόντι: ντίν τι
 έντερα: μάτσα
 καρδιά: ίνιμα
 κεφάλι: κάπ(ου)
 κοιλιά: μπουρίκ(ου), πάντικα
 λαιμός: γκούσι
 λαρύγγι: γκαργκαλιάν(ου)
 μαλλί: πέρ(ου)
 μάτι: όκλιου
 μέτωπο: φράμιτι
 μυαλό: μίντι
 μύτη: νάρι
 νύχι: ούνγκλια
 πιγούνι: γκρούνιου
 πσινός: κούρ(ου)
 πλάτη: παλτάρι
 πνεύμονας: πλιμούνι(ου)
 πόδι: τσιόρ(ου)
 πρόσωπο: φάτσα
 σάλιο: ασκουκιάτ(ου)
 στήθος: κέπτου
 στόμα: γκούρα
 συκώτι: χ(ι)κάτου
 σώμα: τρούπ(ου)
 φρύδια: τζιάνι
 χείλη: μπούτζα
 χέρι: μάνα
 χολή: χιάρι

ψυχή: σούφλιτου, τζιάν(ου)

ανθρώπινες λειτουργίες και προστακτικές ρημάτων

αγκομαχώ: νκανέσκου
 ακούω: άβντου
 αναφιλητό: σουσκιράρι
 ανεβαίνω: μι αλίν(ου), ανέβα: αλίνατι
 αφήνω: αλάσ(ου), άσε: αλάσα
 βλέπω: βέντ(ου), δεσ: βιάντι
 βαδίζω, περπατώ: ίμνου, περπάτα: ίμνα
 βγαίνω: έσ(ου), βγες: έσ(ι)
 γαργαλώ: γκανταλίκ(ου)
 γελώ: αράντ(ου), γέλα: αράντι
 γράφω: σκρί(ου), γράψε: σκρί
 γυρίζω: μι τόννου, γύρισε: τουάρνατι
 δαγκώνω: μούσκου, δάγκασε: μούσκα
 δέρνω: μπάτ(ου)
 διαβάζω: τσιτέσκου, διάβασε: τσιτιά
 διψώ: νιου σιάτι
 έρχομαι: γίν(ου), έλα: γίνου
 ιδρώνω: ασούντ(ου)
 καβγαδίζω: μι νγκάτσι(ου)
 κάθομαι: σιέντ(ου), κάτσε: σιέτζ
 κάνω εμετό: αβόμ(ου)
 καταπίνω: ασκάπιτ(ου)
 κατουρώ: μι τσίσ(ου), κατούρα: τσίσιτι
 κλαίω: πλάνγκου, κλάψε: πλάντζι
 κλάνω: μπέσ(ου)
 κοιμάμαι: ντόρμου
 κουράζομαι: αβουρσέσκου

κρατάω: τσάν(ου), κράτα: τσάνι
 κατεβαίνω: ντιπούν(ου), κατέβα: ντιπούνι
 μαλώνω (με φωνή): ασύρλου
 μασάω: τσιουμουλέσκου, μάσα: τσιουμουλιά
 μιλώ: ζμπουρέσκου,μίλα: ζμπουρά
 μπαίνω: ίντρου, μπες: ίντρα
 ξύνω: ζγκράμ
 ξυπνώ: μι ντιστέπτου, ξύπνα: ντιστιάπτατι
 ονειρεύομαι: μι νγισέτζ(ου)
 ουρλιάζω: ζγκιλέσκου
 παίζω: μι τζιόκ(ου), παίξε: ατζιουάκατι
 πεινάω: νιου φουάμι
 πηγαίνω: μι ντούκ(ου), πήγαινε: ντούτι
 πηδώ: ανσάρ(ου), πήδα: ανσάρι
 πιάνω: ακάτσ(ου), πιάσε: ακάτσα
 πίνω: μπιάου, πιες: μπιά
 πονώ: ντόρ(ου)
 ρεύομαι: αρουκγαέσκου
 σκάω: κρέπ(ου), σκάσε: κρέκ(ι)
 σηκώνομαι: μι σκόλ(ου), σήκω: σκουάλα
 σκέφτομαι: μι μιντουέσκου
 σφυρίζω: σιούιρ(ου), σφύριξε: σιούιρα
 τραγουδώ: κάντου, τραγούδα: κάντα
 τρέμω: τρέμπουρ(ου)
 τρέχω: αλάγκ(ου), τρέξε: αλάγκα
 τρώω: μάκ(ου), φάε: μάκα
 φτερνίζομαι: αστιρνουτέτζ(ου)
 φτύνω: ασκούκι(ου), φτύσε: ασκούκι
 φωνάζω: γκρέσκου, φώναξε: γκριά
 χέζω: μι κάκ(ου), χέσε: κάκατι
 χτυπώ: αγκουντέσκου, χτύπα: αγκουντιά
 χορταίνω: μι σάτουρ(ου)

συγγένειες

αγόρι: φιτσιόρ(ου)
 αδερφή: σόρα
 αδερφός: φράτι
 άνδρας: μπαρμπάτ(ου)
 ανεψιός: νιπότ(ου)
 αρσενικό: μάσκουρ(ου)
 γιαγιά: μάια, ντάντα μάρι
 γιος: χίλι(ου)
 γονείς: παρίντσα
 γυναίκα: μλιάρι
 θεία: τέτα
 θείος: λάλα
 θηλυκό: θιάμινα
 κόρη: χίλια
 κορίτσι: φιάτα
 κουνιάδος: κουμνάτ(ου)
 μαμά: ντάντα, μούμα
 μπαμπάς: τάτι, αφέντι
 νύφη: μβιάστα
 παππούς: πάπ(ου)
 πεθερά: σουάκρα
 πεθερός: σόκρου

χαρακτηριστικά επίθετα

άρρωστος: χιβρίτ(ου) ή νιπούτ(ου)
 βαρύς: γκρέου
 βλάκας: γκλάρ(ου)
 γέρος: αούσι(ου)
 γριά: μουάσι

δυνατός, υγιής: **σανατός(ου)**
 κοντός: **σκούρτου**
 λεβέντης: **τζιόνι**
 λεπτός: **μινούτ(ου)**
 μακρύς: **λούγκου**
 μεγάλος: **μάρι**
 μικρός: **νίκ(ου)**
 παλαβός: **τέρσου**
 τρελός: **ζούρλου**
 χοντρός: **γκρόσ(ου)**
 ψηλός: **ανάλτου**

επαγγέλματα

αγωγιάτης: **κιρατζί**
 βοσκός: **πικουράρ(ου)**
 κουρέας: **μπαρμπέρ(ου)**
 μυλωνάς: **μουράρ(ου)**
 ράφτης: **φραγκουράφτου**
 τσαγκάρης: **τσαγκάρ(ου)**
 τυροκόμος: **κασιάρ(ου)**
 φούρναρης: **τσιριπάρ(ου)**
 χτενάς: **σπατάρ(ου)**

ρούχα

βρακί: **ζμιάννα**
 κάλτσα: **λαπούντα**
 καπέλο: **κατσιούλα**
 κουμπί: **παρτζίκ(ου)**
 παπούτσι: **κουρδέλι**
 πουκάμισο: **καμιάσι**

φανέλα: κατασάρκου

χρώματα

άσπρο: άλμπα
 γαλάζιος: γαλάν(ου), βίνιτ(ου)
 κίτρινο: γκάλμπινα
 κόκκινο: αρόσι
 μαύρο: λάι
 πράσινο: βιάρντι

φυσικό περιβάλλον

αέρας: βίμτου
 άμμος: αρίνα
 βουνό: μούντι
 δάσος: παντούρι
 θάλασσα: αμάρι
 κάμπος: κάμπου
 κοιλάδα: βάλι
 λιβάδι: λιβάδι
 νερό: άπα
 πεδιάδα: πάντι
 πέτρα: κιάτρα
 πηγή: φαντάνα
 ποτάμι: αρούου
 χώμα: τσάρα

αχλαδιά: γκόρτσου
 δέντρο: πόμ(ου)
 ιτιά: σάλτσα
 κερασιά: τσιρέσι(ου)

κορομηλιά: προύν(ου)
 κυδωνιά: γκουτούνι(ου)
 μηλιά: μέρ(ου)
 οξιά: φάγκ(ου)
 πεύκο: κίν(ου)
 φτέρη: φιάρικα

αστέρι: στιάου
 βροχή: πλουάι
 ζέστη: καλντούρα
 ζεστό: κάλντα
 ήλιος: σουάρι
 κρύο: αράτσι
 πάχνη: μπρούμ
 σύννεφο: νιόρ(ου)
 φεγγάρι: λούνα
 χαλάζι: γκρίντινα
 χιόνι: νιάουα

αγελάδα: βάκα
 αλεπού: βούλπι
 άλογο: κάλ(ου)
 αρκούδα: ούρσα
 αρνί: νιέλ(ου)
 βάτραχος: μπρουάτικ(ου)
 βόδι: μπό(ου)
 γάιδαρος: γουμάρ(ου)
 γάτα: κατούσι
 γουρούνι: πόρκου
 κατσικά: κάπρα
 κόκορας: κουκότ(ου)
 κότα: γκαλίνα

λαγός: λιέπουρ(ου)
 ποντικός: σουάρικ(ου)
 πρόβατο: ουάι
 σκύλα: κατσάουα
 σκύλος: κάνι
 φίδι: ναπάρτικα
 χελώνα: μπρουάσκα
 ψάρι: πέσκου

το σπίτι

αποχωρητήριο: απόπατ(ου), πραβάτα, χαλέ
 βρύση: σιόπουτ(ου)
 δαδί: τζάντα
 δωμάτιο: ουντέ
 καπνός: αφούμ(ου)
 καρέκλα: καρέκλα
 κήπος: γκαρντίνια
 κλειδί: κλιάι
 κουζίνα: κουζίνα
 κουτάλι: λίνγκουρα
 κρεβάτι: κριβάτι
 μαχαίρι: κατσούτ(ου)
 ξύλο: λέμνου
 παράθυρο: φιριάστρα
 προύνη: προυάκα
 πόρτα: ούσι
 ρούχα: στράνι
 σκούπα: μέτουρα
 σπίτι: κάσα
 στάχτη: τσινούσι
 στέγη: τσιτίι

τοίχος: στίσμα
 τραπέζι: μιάσα
 υπόγειο: κατόι
 φούρνος: τσιριάπ(ου)
 φράχτης: γκάρντου
 φωτιά: φόκ(ου)

εργαλεία

καρφί: πένουρα
 πένσα: τανάλια
 σφυρί: τσιόκ(ου)
 τσεκούρι: ταπόρ(ου)
 ψαλίδι: φουάρτικα

το χωριό

γείτονας: βιτσίν(ου)
 γειτονιά: βιτσινάτα
 δρόμος: κάλι
 εκκλησία: μπισιάρικα
 μονοπάτι: καράρι
 σπίτι: κάσα
 ρέμα: τράπ(ου)
 χωριό: χουάρα

τα αντίθετα

αγοράζω: ανκούπαρ(ου)
 πουλώ: βίντου

ανεβαίνω: μι αλίν(ου)

κατεβαίνω: μι ντυτούν(ου)

άσπρο: άλμπα
μαύρο: λάι

έξυπνος: ντιστέπτου
κουτός: γκλάρ(ου)

έρχομαι: γίν(ου)
φεύγω: φούγκ(ου)

καθαρός: κουράτ(ου)
βρόμικος: νιλάτ(ου)

κοντά: απρουάπια
μακριά: λάργκου

κοντός: σκούρτου
ψηλός: ανάλτου

κρατώ: τσάν(ου)
αφήνω: αλάσ(ου)

μικρός: νίκ(ου)
μεγάλος: μάρι

σηκώνομαι: μι μούτ(ου)
κάθομαι: σιέντ(ου)

σήκω: σκουάλα
κάτσε: σιέτζα

ψηλά: ντζιάννα
χαμηλά: νγκιόσ(ου)

ψηλός: ανάλτου
κοντός: σκούρτου

το Περιβόλι

Βουνά: Όου, Φλέγκα, Κουλέου, Κόντουρ, Τσιούμα.

Ποτάμια: Αρούου άλμπου, Αρκουδόρεμα, Βαλιαρά,.

Βρύσες: Δούκα, Μινούτου, Πένταλου, Μπράσκα Φαντάνα.

Εκκλησίες: Αγίου Γεωργίου, Αγίου Αθανασίου, Σωτήρος, Αγίας Παρασκευής, Παναγίας, Αγίου Παντελεήμονος, Αγίου Νικολάου, Προφήτη Ηλία.

Τοπωνύμια: Μεσοχώρι, Περιοχή, Σχολείο, Ξενοδοχείο, Σφούρλα, Κιάτρα αλ Τέγου, Καζάρμα, Γκουρντουμπίλια, Γκαρντίνα αλι Έρι,: Κάνικ(ι), Τίζα, Κρούτσια, Βάλια Κάλντα, Σουλιάτου, Μπαϊτάνι, Πάντια αλ Τρουμπιά, Παλιομανάστρι, Πάντια α φούρλου, Πάντια α γουμάρλου, Πριόνια, Πιστίτσα, Γιροπούλι(ου), Αγίν(ι), Μαντίλα, Ίσβουρλου αλ(ου) Τζέκα, Κιάτρα άλμπια, Κιάτρα λάι, Μούρα κ. ά.

Βασιλική στράτα: Τμήμα λιθόστρωτου δρόμου της ρωμαϊκής εποχής.

καθημερινές λέξεις και απλές φράσεις

καλημέρα: μπουνατζούα
 καλησπέρα: μπούνα σιάρρα
 καληνύχτα: νουάπτι μπούνα
 καλώς ήρθατε: γκίνι βίνιτ(ου)
 καλώς σας βρήκαμε: γκίνι β αφλέμ(ου)
 στην υγεία μας: σανατάτι
 χρόνια πολλά: άν(ι) μούλτσα
 ώρα καλή: ουάρα μπούνα

του χρόνου καλύτερα: τρα ναίντι κάμα γκίνι

πόσες μέρες θα μείνετε εδώ; κάτι τζάλι βάι
 σιντέτσα αουάτσι;

Το απόγευμα θα πάμε για καφέ στο Μεσοχώρι:
 ντουπαμιάσα βα να τσέμ τρα καφέ του
 Μισουχόρι

Το βράδι θ' ανάψουμε φωτιά στο Κίνικι με ξύλα
 που θα μαζέψουμε από το δάσος: αστάρρα βα
 απριντέμ φοκ(ου) λα Κάνικ(ι) κου λιάμι τσι βάι
 αντουνέμ ντιν παντούρι

Στο πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής έρχεται στο
 χωριό πολύς κόσμος: λα πανιγίρ(ου) ντι
 Σταβίνιρ(ι) γίνι νχουάρα μούλτσα λούμι

Ο κήπος της Έρης βρίσκεται στο δάσος, στον δρόμο που πάει στην Αβδέλλα: γκαρντίν αλι Έρι σι άφλα του παντούρι πρα κάλια τσι σ ντούτσι λ' Αβδέλα

Μπήκε το γουρούνι στον κήπο κι έφαγε τα λαχανικά όλα: ιντρέ πόρκουλ(ου) του γκαρντίνια σι μκέ βιάρτζαλι τούτι.

Αν ανακατέψουμε τις δυο γλώσσες, θα έχουμε: κας μιντίμ(ου) δουάουαλι λίμπι βαι αβέμ(ου):

Μπήκε πόρκους στην γκαρντίνια κι έφαγε τα βιάρτζα όλα.

Δύο στίχοι από ποίημα του Τζιουτζίκα Περδίκη όπου ο ένας από τους δύο συντρόφους μιλάει βλάχικα και ο άλλος απαντά ελληνικά:

Κούμ τσάι κέφια ό φαρτάτε; (Πώς παν τα κέφια, σύντροφε;) - κι εκείνος απαντά: Όλο μέλ' και μπακλαβά.

Το πρωί θα πάμε με τα πόδια στον κήπο της Έρης: Ταινά βα να τσέμ κου τσιουάρλι λα γκαρντίν' αλι Έρη.

Όταν ήμουν μικρός, νόμιζα πως η ζωή δεν τελειώνει: Κάντου ιαράμ νίκ(ου) νι ασπαρεά κα μπάνα νου μπιτσάστι.

Με γέλασαν τα πουλιά που κελαηδούν την
 άνοιξη: Μι αράσιρα πούλλι τσι κάντα
 προμουβιάρα.

Το μεσημέρι θα έχουμε τσουκνιδόπιτα: Λα
 πράντζου βάι αβέμ(ου) πίτα ντι ουρτζάτσ(ι).

Μην ξεχάσεις, όταν γυρίσεις από το Μεσοχώρι,
 να φέρεις ψωμί: Σ νού τι αγκαρσιέστι, κάντου βα
 τι τórνι ντιτ Μισουχόρι, σι αντούτσ(ι) πάνι.

Πήγαινε στη Μαρίτσα και πες της να σου δώσει
 μισό φλιτζάνι ξίδι: Ντούτι λα Μαρίτσα σι τζάλ(ι)
 σ τσα ντά τζιουμιτάτι φιλτζάνι πούσκα.

Ψες το βράδυ είδα στον ύπνο (μου) τους γονείς
 μου: Αέρ(ι) νουάπτια βιτζούι του γίσ(ου)
 παρίντσαλι.

Την Κυριακή πρέπει να πάω στην εκκλησία για
 ν' ανάψω ένα κερί: Ντουμάνικα πρίντι σ μι
 ντούκ(ου) λα μπισιάρικα τρας απρίντου ούνα
 τσιάρα.

**ΛΕΞΙΚΟ
ΕΛΛΗΝΟΒΛΑΧΙΚΟ**

Α, α

αβγατίζω: αντάβγκου
αβγό: όου
αγάπη: βριάρι
αγαπημένος: βρούτ(ου)
αγαπώ: βόι
αγγούρι: καστραβέκ(ου)
αγελάδα: βάκκ
αγελαδάρης: βακάρ(ου)
αγιασμός: αγιασμό
αγκάθι: σκίν(ου)
αγκαλιά: μ πράτσα
αγκομαχώ: νκανέσκου
αγκυλωμένος: ντσαπάτ(ου)
αγκυλώνω: ντσάπ(ου)
αγκώνας: κότ(ου)
αγνώριστος: νι κουνουσκούτ(ου)
αγορά: παζάρι
αγοράζω: ανκούπαρου
αγορασμένος: ανκουπαράτ(ου)
άγουρος: νι φάπτου, νι κόπτου
αγρός: άγκρου
αγωγιάτης: κιρατζί
αδειάζω: γκουλέσκου
άδειος: γκόλ(ου)
αδερφή: σόρα
αδερφός: φράτι
αδύνατος, αδύναμος: σαλάμπ(ου)

αδυνατώ: νου πότ(ου)
 αέρας: βίμτου
 αεροπλάνο: αρουπλάν(ου)
 αετός: βούλτουρ(ου)
 αηδόνι: μπιρμπίλι(ου)
 αιδοίο: πίτσια
 αίμα: σάντζι
 αιμοβόρος: μουβόρ(ου)
 αιτία: ιτί
 ακάθαρτος: νιλάτ(ου)
 ακίδα: λουσκίδα
 ακίνητος: νι μινάτ(ου)
 ακοή: αβτσάρι
 ακόμη: νίνκα
 άκοπος: νι ταλιάτου
 ακουμπώ: ντρουπέσκου
 ακουστός: αβτζάτ(ου)
 ακούω: άβντου
 άκρη: μάρτζινα
 ακριβαίνω: σκουνκέσκου
 ακριβός: σκούμπου
 ακριβώς: ταμάμ
 αλάτι: σάρι
 αλέγρος: αλέγκρου
 αλέθω: μάτσιν(ου)
 αλειμμένος: αούμτου
 αλείφω: αούγκου
 αλεπού: βούλπι
 αλεσμένος: ματσινάτ(ου)
 αλεστικά: κσάλι(ου)
 αλεύρι: φαρίνα
 αλίμονο: καβάι

αλλά: ντικάτ(ου)
 αλλαγμένος: αλακσίτ(ου)
 αλλάζω: αλακσέσκου
 αλλιώς: αλιούμπρια
 άλλος: άλτου
 αλλού: αλιούρια
 άλμα: ανσαράρι
 αλμυρός: νσαράτ(ου)
 άλογο: κάλ(ου)
 αμάθητος: νι μβιτσάτ(ου)
 αμέθυστος: νι μπιτάτ(ου)
 αμέτρητος: νι μισουράτ(ου)
 άμμος: αρίνα
 αμνός: νιέλ(ου)
 αμοιβή: πλάτα
 αμολάω: σαργκέσκου
 αμπέλι: αγίνι(ου)
 άμυαλος: φάρα μίντι
 αν: κας
 ανάβω: απρίντου
 αναγνωρίζω: κουνόσκου
 αναζητώ: κάφτου τρας άφλου
 ανακατεύω: μιντέσκου, μιάστικ(ου)
 ανάμειξη: μιστικάρι
 αναμένω: αντάστου
 άναμμα: απριντιάρι
 αναμμένος: απρέσ(ου)
 αναπνέω: λιάου ανάσα
 αναπνοή: ανάσα
 ανασταίνω: νγιέσκου
 αναστενάζω: σουσκιρ(ου)
 άνδρας: μπαρμπάτ(ου)

ανεβάζω: αλίν(ου)
 ανεβαίνω: μι αλίν(ου)
 ανέβασμα: αλινάρι
 ανεβασμένος: αλινάτ(ου)
 ανείδωτος: νι βιτζούτ(ου)
 άνεμος: βίμτου
 ανεψιός: νιπότ(ου)
 ανήθικη: σουκακιουάσα
 ανήμπορος: νι πτούτ(ου)
 ανήξερος: νι στιούτ(ου)
 άνθρωπος: όμ(ου)
 ανόητος: τανπίτ(ου)
 ανοιγμένος, ανοιχτός: ντισφάπτου
 ανοίγω: ντισφάκ(ου)
 άνοιξη: προυμουβιάρα
 άντερο: μάτσ(ου)
 αντέχω: ντινασέσκου
 ανυψώνω: αναλτσέσκου
 αξέχαστος: νι αγκαρσίτ(ου)
 αόρατος: νι ασπούσ(ου)
 απάγκιο: απάγκιου
 απαρνούμαι: απαρνιέσκου
 απατεώνας: πατόν(ου)
 απέναντι, πέρα: ντιντίν τι
 απέξω: ντιναφουάρα
 άπλυτος: νιλάτ(ου)
 απλωμένος: τέσ(ου)
 απλώνω: τίντου
 από: ντι, ντιν
 αποβραδής: ντινουάπτι
 απόγεμα: ντούπα μιάσα
 αποθέτω: απούν(ου)

απορία: απουρί
 άπορος: φτόχ(ου)
 αποσύρω: λιάου ναπόι
 αποφεύγω: αποφούγκ(ου)
 αποχωρητήριο: κακατόρ(ου), χαλέ, πραβάτα
 απόψε: αστασιάρα
 απόψυξη: ντισγκλιτσάρι
 απώλεια: κιρίρια
 αράδα: αράντα
 αραιωμένος: αραιίτ(ου)
 αραιώνω: αραιέσκου
 αργά: αμανάτ(ου)
 αργαλειός: αραζμπόιρ(ου)
 αργώ: αμάν(ου)
 αριστερός: αστάνγκου
 αρκούδα: ούρσα
 αρμέγω: μούλγκου
 αρνί: νιέλ(ου)
 αρουραίος: σιουάρικ(ου)
 αρπαγμένος (από τη φωτιά): παλίτ(ου)
 αρπαγμένος: αραικίτ(ου)
 αρπάζω: αράπ(ου)
 αρραβώνας: ισουσίρι
 αρραβωνιασμένος: ισουσίτ(ου)
 άρραφτος: νι κουσούτ(ου)
 αρρωσταίνω: χιβρέσκου
 αρρώστια: χιάβρα, νιπτιάρι
 άρρωστος: χιβρίτ(ου), νιπούτ(ου)
 αρσενικός: μάσκουρ(ου)
 αρχίζω: αχιουρσέσκου
 ασβεστώνω: ασβιστουσέσκου
 ασκέπαστος: ντισβαλίτ(ου)

ασουλούπωτος: μπατάλκου
 ασπράδα: αλμπιάτσα
 ασπρίζω: αλγκέσκου
 ασπρόρουχα: άλμπι στράνι
 άσπρος: άλμπου
 αστέγνωτος: νι ουσκάτ(ου)
 αστειευόμενος: σικατζιόσ(ου)
 αστεία: σικάτζα, αστείο: σικέ
 αστέρι: στιάουα
 αστέρια: στιάλι
 αστεφάνωτος: νι νκρουνάτ(ου)
 αστράκια: σκαντιάλι
 αστραπή: ασκαπιράρι
 αστράφτω: αστράγκ(ου), ασκάπιρ(ου)
 ασύλληπτος: νι ακατσάτ(ου)
 ασχημαίνω: ουρτσάσκου
 άσχημος: ουράτ(ου)
 άταφος: νι νγκπουπάτ(ου)
 ατελείωτος: νι μπιτσίτ(ου)
 αυγερινός: λουτσιαφίρ(ου)
 αύριο: μάνι
 αυτός: αέστου, έλ(ου)
 αυτού: αλούι
 αφαιρώ: σκάντ(ου)
 άφαντο: καίπι
 αφημένος: αλασάτ(ου)
 αφήνω: αλάσ(ου)
 άφθα (έβγαλα): μι αρουβιρσάι
 αφουγκράζομαι: ασκούλτου
 άφραχτος: νι γκαρντίτ(ου)
 αφρίζω: σπουμέτζ(ου)
 αφρός: σπούμα

αχλάδι: γκόρτσου
 αχλαδιά: γκουρτσιάουα
 άχυρο: πάλι(ου)
 άψητος: νι φρίπτου, κρούντ(ου)

Β, β

βαδίζω: ίμνου
 βαδίζοντας: ιμνάταλουι
 βάδισμα: ιμνάρι
 βάζω: μπάγκ(ου)
 βαθιά: αχαντά
 βαλτός: μπαγκάτ(ου)
 βαμμένος: μβαπσίτ(ου)
 βαρέλι: τάλαρ(ου)
 βαριέμαι: νι ανγκριάκα, μπιζιρσέσκου
 βαρύς: γκρέου
 βάτραχος: μπρουάτικ(ου)
 βαφτίζω: πατέτζ(ου)
 βαφτισμένος: πατιτζάτ(ου)
 βάφω: μβαπσέσκου
 βγάζω: σκότ(ου)
 βγαίνω: ιέσ(ου)
 βγαλμένος: σκόσ(ου)
 βελάζω: ζγκιάιρ(ου)
 βελόνα: ακ(ου)
 βέρα: νέλ(ου)
 βέργα: βίτσα
 βήμα: ούρμα
 βήματα: ούρμι
 βήχας: τούσι
 βήχω: τουσιέτζ(ου)

βιάζομαι: μι αγουνισέσκου
 βιαστικός: αγουνισίτ(ου)
 βιβλίο: κάρτι
 βίος: μπάννα
 βλάκας: γκλάρ(ου), λισιόρ(ου)
 βλακεία: γκλαρίμι
 βλάστηση (πυκνή και χαμηλή): σιλιτούρα
 Βλάχος: Αρμάν(ου)
 βλέπω: βέντ(ου)
 βόδι: μπόου
 βοήθεια: ατζιουτάρι
 βοηθώ: ατζιούτ(ου)
 βοσκός: πικουράρου
 βόσκω: πάσκου
 βουβός: μούτ(ου)
 βουίζω: βαζέσκου
 βουλωμένος: αστουπάτ(ου)
 βουλώνω: αστούπ(ου)
 βουνό: μούντι
 βούτυρο: ούμτου
 βραδιάζει: ντουνιάρικα
 βράδυ: σιάρρα
 βράζω: χέρμπου
 βρακί: ζμιάννα
 βρασμένος: χέρτου
 βραχιόλι: μπιλιτζίκι
 βράχος: πιστιριάουα
 βρεγμένος: ουντάτ(ου)
 βρέχει: ντα πλουάι
 βρέχομαι: μι ούντ(ου)
 βρέχω: ούντ(ου)
 βρίσκω: άφλου

βρομιάρης: αμπουτσάτ(ου)
 βρομώ: αμπούτ(ου)
 βροχή: πλουάι
 βρύο: μούσκλιου
 βρύση: σιόπουτ(ου)
 βυζί: τσάτσα

Γ, γ

γαβγίζω: αλάτρου
 γάιδαρος: γουμάρ(ου)
 γάλα: λάπτι
 γαλάζιο: βίνιτ(ου)
 γαλοπούλα: κούρκου
 γάμος: νούμτα
 γαμπρός (σύζυγος κόρης ή αδερφής): τζίνιρι
 γαμώ: φούτ(ου)
 γάντι: μανούσι
 γαργαλώ: γκανταλίκ(ου)
 γάτα: κατούσι
 γδαρμένος: μπιλίτ(ου)
 γδέρνω: μπιλέσκου
 γείτονας: βιτσίν(ου)
 γειτονιά: βιτσινάτα
 γελασμένος: αράσ(ου)
 γέλιο: αραντιάρι
 γελώ: αράντ(ου)
 γεμάτος: μ πλίν(ου)
 γεμίζω: ούμ πλου
 γένια: μπάρμπα
 γεννημένος: αμιντάτ(ου), αφλάτ(ου)
 γεννιέμαι: μι αμίντου, μι άφλου

γεννώ: αμίντου
γερμένος: νκλινάτ(ου)
γερνώ: αουσιέσκου
γέρνω: νκλίν(ου)
γέρος: αούσιου
γερός: σανατόσ(ου)
γεύμα: πράντζου
γέφυρα: πούντι
γη: λόκ(ου)
γι' αυτό: τρατσιά
γιαγιά: μάια, ντάντα μάρι
γιαούρτι: μαρκάτου
γιατί: κατσέ
γιατρεύω: βίντικ(ου)
γιατρός: γιάτρου
γίδα: κάπρα
γινάτι: γνάτι
γιορτή: σαρμπατουάρι
γιος: χίλιου
γκλίτσα: καρλίγκ(ου), καρλιμπάνα
γκρεμίζω: σούρπου
γκρεμισμένος: σουρπάτ(ου)
γκρινιάζω: νγκρανιέσκου
γλείφω: αλίγκου
γλέντι: μουαμπέτι
γλιστρώ: αρούντικ(ου)
γλιτώνω: ασκάπ(ου)
γλύκισμα: ντουλτσιάμι
γλυκός: ντούλτσιου
γλώσσα: λίμπα
γνέθω: τόρκου
γνωρίζω: κουνόσκου

γνώση: μβιτσάρι
 γνωστός: κουνουσκούτ(ου)
 γόνατο: τζινούκλιου
 γονείς: παρίντσα
 γονιός: παρίντι
 γουδί: χαβάνι
 γούρνα: γκρουάπα
 γουρούνι: πόρκου
 γουρσούζης: ουρσούζ(ου)
 γραμμένο: σκρίσα
 γραμμή: λίνεα
 γραπτός: σκρίσ(ου)
 γράφω: σκρίου, νγραπσέσκου
 γρήγορα: αγόνια
 γριά: μουάσι
 γροθιά: μπούσι(ου)
 γυαλί: γιλί
 γυαλίζω: νγιλτσέσκου
 γυμνός: ντισπουλιάτ(ου)
 γυναίκα: μλιάρι
 γυρίζω: τόνου
 γυρισμένος: τουρνάτ(ου)
 γύρω γύρω: αμβαρλίγκα
 γωνία: κόρνου

Δ, δ

δάγκωμα: μουσκάρι
 δαγκωμένος: μουσκάτ(ου)
 δαγκώνω: μούσκου
 δαδί: τζάντα
 δάκρυ: λάκριμα

δακρύζω: λακραμέτζ(ου)
 δακρυσμένος: λακραμάτ(ου)
 δανείζω: μ προμούτ(ου)
 δαρμένος: μπατούτ(ου)
 δάσος: παντούρι
 δάφνη: βάι
 δαχτυλίδι: νέλ(ου)
 δάχτυλο: τζιάντιτ(ου)
 δειλία: κιουτί
 δειλιάζω: κιουτιπσέσκου
 δείπνο: τσίνα
 δείχνω: ασπούν(ου)
 δεν: νου
 δέντρο: πόμ(ου), άρμπουρ(ου)
 δεμένος: λιγκάτ(ου)
 δένω: λέγκ(ου)
 δεξιός: αντρέπτου
 δέρμα: κιάλι
 δέρνω: μπάτ(ου)
 δέχομαι: αδικσέσκου
 δηλητήριο: φαρμάκ(ου)
 διάβολος: νταράκ(ου)
 διαιρώ: μ πάрту
 διακόπτω: κούρμου
 διαλέγω: αλέγκ(ου)
 διαλεχτός, διαλεγμένος: αλιάπτου
 διάρροια, τσίρλα: κουφουάρι
 δίδυμα: ντζιάμινι
 δικό μου: αμέ(ου)
 δίνω: ντά(ου)
 διορθωμένος: αντρέπτου
 διορθώνω: αντρέγκ(ου)

διπλωμένος: αντουπλικάτ(ου)
 διπλώνω: αντούπλικ(ου)
 δίψα: σιάτι
 διψώ: νιου σιάτι
 διωγμένος: αβινάτ(ου)
 διώχνω: αβίν(ου)
 δόντι: ντίν τι
 δόντια: ντίντσα
 δοσμένο, δεδομένο: ντάτα
 δουλειά: λούκρου
 δουλευτάρης: λουκρατόρ(ου)
 δουλεύω: λουκρέτζ(ου)
 δοχείο: βάσ(ου)
 δρόμος: κάλι
 δροσιά: αριχάτι
 δύει: ασκάπιτα
 δύναμη: πτιάρι
 δυσφορία: γκριάτσα
 δύω: ασκάπιτ(ου)
 δωμάτιο: ουντέ

Ε, ε

εβδομάδα: σιπτουμάνα
 έγγαμος: νσουράτ(ου)
 εγγονός: νιπότ(ου)
 έγερση: σκουλάρι
 εγκέφαλος: μιντούα
 έγκυος: γκριάουα, νκαρκάτα
 εγώ: ιό, μίνι
 έδαφος: λόκ(ου)
 εδώ: αυά, αυάτσι

έθιμο: αντέτι
 είδηση: χαμπάρι
 είμαι: χίου
 είσοδος, εισαγωγή: ιντράρι
 εκατό: ουνασούτα
 εκατομμύριο: μιλιόν(ου)
 εκεί: ακλό
 εκκλησία: μπισιάρικα
 έλατο: μπράντ(ου)
 ελαφράδα: λισιουράμι
 ελαφρός: λισιόρ(ου)
 ελαφρώνω: λισιουρέτζ(ου)
 ελιά: μάσινα
 Έλληνας: γκρέκ(ου)
 ελληνικά: γκρατσέστι
 εμετός: αβουμιάρι
 εμποδίζω: αμπουτσέσκου
 εντολή: όρντιν(ου)
 έξοδος: ισίρι
 εξοντώνω: κσιφάκ(ου)
 έξυπνος: ντιστέπτου
 έξω: αφουάρα
 επάνω: ντζιάννα, νσούσ(ου), ανάλτου
 επειδή: κα
 έπειτα: απόια
 επί: πρα
 επιθυμώ: βόι μούλτου
 επισκέπτης: ουάσπιτ(ου)
 επομένως: τρα τσιά
 εργαζομαι: λουκρέτζ(ου)
 εργαζόμενος: λουκρατόρ(ου)
 εργασία: λούκρου

έρχομαι: γίν(ου)
 ερχόμενος: βινίτ(ου)
 ερώτημα: ντριμπάρι
 ερωτώ: ντρέμπ(ου)
 εσπέρα: ντούπα μιάσα
 εστία: βάτρα
 έτος: αν(ου)
 έτσι: ακσί, ακσίτσι
 ευχαριστώ: μιαρσί
 ευχή: ουράρι
 εύχομαι: ουρέτζ(ου)
 εχθές: αέρ(ι)
 έχω: άμ(ου)
 έως: πάνα

Z, ζ

ζαλίζω: ζαλσέσκου
 ζεματίζω: ουπαρέσκου
 ζεματισμένος: ουπαρίτ(ου)
 ζεσταίνω: νγκαλτζέσκου
 ζεσταμένος: νγκαλτζάτ(ου)
 ζέστη: καλντούρα
 ζεστός: κάλντου
 ζευγάρι: πριάκλι
 ζημία: ζνί
 ζημιάρης: ζνιάρκου
 ζητιάνος: ντικουνιάρ(ου)
 ζητούμενος: καφτάτ(ου)
 ζητώ: κάφτου
 ζόρικος: ζόρκου
 ζουμί: τζάμα

ζυγαριά: καντάρι
 ζυγίζω: ζικσέσκου
 ζυγώνω: απρόκι(ου)
 ζυμάρι: αλουάτ(ου)
 ζυμώνω: φραμίντου
 ζω: μπανέτζ(ου)
 ζωή: μπάνα
 ζώνη: κουράουα
 ζωντανεύω: νγιέτζ(ου)
 ζωντανός: γί(ου)
 ζώο: πράβντα

Η, η

ηλίθιος: γκλάρ(ου)
 ήλιος: σουάρι
 ήπαρ: χ(ι)κάτ(ου)

Θ, θ

θα: βα
 θάβω: νγκρόπ(ου)
 θάλασσα: αμάρι
 θαμμένος: νγκρουπάτ(ου)
 θάνατος: μουάρτι
 θάψιμο: νγκρουπάρι
 θεία: τέτα
 θείος: λάλα
 θέληση: βριάρι
 θέλω: βόι
 θεμέλιο: θιμέλι(ου)
 Θεός: Ντουμνιτζέ(ου)

θεραπευμένος: βιντικάτ(ου)
 θεραπεύω: βίντικ(ου)
 θερίζω: σιάτσιρ(ου)
 θερμαίνω: νγκαλτζέσκου
 θερμός: κάλντου
 θετός: λουάτ(ου)
 θηλιά: αλάτσ(ου)
 θηλυκό: θιάμινα
 θλιμμένος: μβιρινάτ(ου)
 θλίψη: μβιρίν(ου)
 θολός: αλατσίτ(ου)
 θολώνω: αλατσιέσκου
 θόρυβος: λάβα, βαζούρα, βρόντου
 θρεμμένος: χαρνίτ(ου)
 θυμάμαι: αντούκ(ου) ντιαμίντι
 θυμωμένος: κακιουσίτ(ου)
 θυμώνω: κακιουσέσκου

I, ι

ιδρωμένος: ασντάτ(ου)
 ιδρώνω: ασούντ(ου)
 ιδρώτας: ασνουάρι
 ιππεύω: νκάλικ(ου)
 ισιώνω: ισιέτζ(ου)
 ιτιά: σάλτσα
 ίχνος: τόρ(ου)

K, κ

καβάλα: πρα κάλ(ου)
 καβαλικά: γκαλαγκούτσα

καβαλικεύω: νκάλικ(ου)
 καβγαδίζω: μι νκάτσι(ου)
 καημένος: μαράτ(ου), κόρμπου
 καθαρίζω: κούρ(ου)
 καθαρός: κουράτ(ου), σπαστρίτ(ου)
 καθημερινές: λαλατόρ(ι)
 καθισμένος: σιτζούτ(ου)
 καθόλου: ντιπ τσιβά
 κάθομαι: σιέντ(ου)
 καίγομαι: μι άρντου
 καινούριος: νόου
 καιρός: κιρό
 καίω: άρντου
 κακός: αρέου
 καλά: γκίνι
 κάλεσμα: ακλιμάρι
 καλεσμένος: ακλιμάτ(ου)
 καλοκαίρι: βιάρρα
 καλός: μπούν(ου)
 καλώ: ακλιάμ(ου), γκρέσκου
 καμένος: άρσου
 κάμπος: κάμπου
 κανέννας: βάρρα
 καντήλι: καντίλα
 κάνω: αντάρ(ου), φάκ(ου)
 καπέλο: κατσιούλα
 καπνίζω: αφουμέτζ(ου)
 καπνιστός: αφουμάτ(ου)
 καπνοδόχος: μπουχαρέ
 καπνός: αφούμ(ου)
 καπνός (το φυτό): τουτούμι
 κάρβουνο (ναμμένο): ιέρ(ου)

κάργα: γκάι
 καρδιά: ίνιμα
 καρνάβαλος: λιγουτσιάρ(ου)
 καρούμπαλο: κουκουσιούρα
 καρπούζι: χιμουνίκ(ου)
 καρύδι: κουκουάσι
 καρυδιά: κουκόσι(ου)
 καρυδώνω: ζγκρούμ(ου)
 καρφί: πένουρα
 καρφώνω: νκαρφασέσκου
 κάστανο: καστάνι(ου)
 καταδιώκω: αβίν(ου)
 καταδίωξη: αβινάρι
 καταλαβαίνω: αντουκιέσκου
 κατανόηση: αντουκίρι
 καταπίνω: νκλίτ(ου)
 καταχωνιάζω: καιπουσέσκου
 κατεβάζω: ντιπούν(ου)
 κατεβαίνω: μι ντιπούν(ου)
 κατεβασμένος: ντιπούσ(ου)
 κατηγορώ: τζιούντικ(ου)
 κατήφορος: αριπιντίνα
 κάτι: νέστι
 κατουρώ: μι τσίσι(ου)
 κατρακυλώ: μι αρουκουτέσκου
 κατσαβίδι: βιδουλόγ(ου)
 κατσαρόλα: τέντζιρι
 κατσίκα: κάπρα
 κάτω: νγκιόσ(ου), χαμπλά, μπάντι, χίμα
 κατώφλι: πράγκ(ου)
 καύση: αρντιάρι
 καψαλίζω: παλέσκου

κέδρος: τζουνιάπινι
 κελαηδώ: κάντου
 κενός: γκόλ(ου)
 κέρασμα: μιστιάρι
 κέρασμα (πριν την αναχώρηση): πινιτάδα
 κέρατο: κόρνου
 κερι: τσιάρα
 κερνώ: μέσκου
 κεφάλι: κάπ(ου)
 κεφαλοτύρι: κασκαβάκ(ου)
 κέφι: κέφια
 κήπος: γκαρντίνια
 κίτρινος: γκάλμπιν(ου)
 κλαδί: αλμάκι
 κλαίω: πλάνγκου
 κλάμα: πλαντζιάρι
 κλέβω: φούρ(ου)
 κλέφτης: φούρ(ου)
 κλειδί: κλιάι
 κλειδώνω, κλείνω: νκλίντ(ου)
 κλεισμένος: νκλίσ(ου)
 κλεμμένος: φουράτ(ου)
 κλεψιά: φουράρι
 κλοτσιά: κουλτσάτα
 κλωστή: χίρ(ου)
 κόβω (ύφασμα με πατρόν): κρουέσκου
 κόβω: τάλι(ου), κούρμου
 κοιλάδα: βάλι
 κοιλιά: μπουρίκ(ου), πάντικα
 κοιμάμαι: ντόρμου
 κοιμισμένος: ντουρνίτ(ου)
 κοινωνώ: κουμάνικ(ου)

κοιτάζω: μτρέσκου
 κόκαλο: όσ(ου)
 κοκκινομάλλα: προυσιάνα
 κοκκινομάλλης: αρούσ(ου)
 κόκορας: κουκότ(ου)
 κολιέ: μπάρ(ου)
 κολλημένος: αλικίτ(ου)
 κολλιτσίδα: σκάλι(ου)
 κολλώ: αλικέσκου
 κολοκύθι: κουρκουμπέτα
 κομμάτι: πάρτι
 κομματιάζω: ντινίκ(ου)
 κομμένος: ταλιάτ(ου), κουρμάτ(ου)
 κόμπος: ανόντ(ου)
 κοντά: απρουάπια, νίνκα
 κονταίνω: σκουρτέτζ(ου)
 κοντός: σκούρτου
 κοπέλα: φιάτα
 κοπή: ταλιάρι
 κόρα: κούα
 κόρη: χίλια
 κορμί: τρούπ(ου)
 κορόμηλα: προύνι
 κορομηλιά: προύν(ου)
 κορυφή: τζιάνα
 κορυφογραμμή: τζένουρα
 κόρφος: σίνι(ου)
 κοσκινίζω: ντσέρνου
 κόσκινο: σίτα, τσίρ(ου)
 κόσμος: λούμι, ντουνιάουα
 κότα: γκαλίνα
 κοτσίδα: κουσίτσα

κουβαλώ: πόρτου
 κουδούνι: κλόπουτ(ου)
 κούκλα: πουπούσι
 κουκουβάγια: κουκουβιάουα
 κουκουνάρι: κουκουλίτσ(ου)
 κουκούτσι: οσ(ου)
 κουμπί: παρτζίκ(ου)
 κούνια μωρού: σαρμανίτσα
 κουνιάδος: κουμνάτ(ου)
 κουνιέμαι: μι μίν(ου)
 κουνούπι: μουσκόνι(ου)
 κουνώ: μίν(ου)
 κουράγιο: κουράι(ου)
 κουράζομαι: αβουρσέσκου
 κουρασμένος: αβουρσίτ(ου)
 κουρέας: μπαρμπέρ(ου)
 κουρεύω: τούντου
 κουρκούτι: κουλιάσι(ου)
 κουτάλι: λίνγκουρα
 κουτσαίνω: σκλιουάπικ(ου)
 κουτσός: σκλιόπ(ου)
 κούτσουρο: μπούτσιουμ(ου)
 κουφός: κούφ(ου)
 κόψιμο: ταλιάρι
 κράνα: κουάρνι
 κρασί: γίν(ου)
 κρατημένος: τσανούτ(ου)
 κρατώ: τσάν(ου)
 κρατώντας: τσανούνταλουι
 κραυγάζω: ζγκιλέσκου
 κρέας: κάρνι
 κρεβατάκι: σαρμανίτσα

κρεμασμένος: ασπιντζουράτ(ου)
 κρεμμύδι: τσιάπα
 κρεμώ: ασπρίντζουρ(ου)
 κριάρι: μπιρμπέκ(ου)
 κριθάρι: όρτζου
 κρύβομαι: μι ασκούντου
 κρύβω: ασκούντου
 κρυμμένος: ασκούμτου
 κρύο: αρκουάρι
 κρυφτό: ασκουντιάρι
 κρυωμένος: αρατσίτ(ου), αρκουράτ(ου)
 κρυώνω: αρατσέσκου, σέκ(ου)
 κύκλος: σόιρ(ου)
 κυκλωμένος: αμβαρλιγκάτ(ου)
 κυνηγημένος: αβινάτ(ου)
 κυνηγώ: αβίν(ου)
 κυνόδοντας: καρίντι
 κώλος: κούρ(ου)

Λ, λ

λαγός: λιέπουρ(ου)
 λάδι: ουμτουλέμνου
 λαιμός: γκούσι
 λάμπα: λάμπα
 λαμπερός: αστράπτου
 λαός: λούμι, ντουνιάουα
 λαρύγγι: γκαργκαλιάν(ου)
 λάχανο: κουτσιάν(ου)
 λεβέντης: τζιόνι
 λέγω: τζάκ(ου)
 λείπω: λιπσέσκου

λεκάνη: λιένι
 λεπτό: μινούτ(ου)
 λεπτός: μινούτ(ου)
 λερώνομαι: μι νκάρκου
 λερώνω: νκάρκου
 λευκός: άλμπου
 λεφτά: παράτ**ζα**
 λησμονημένος: αγκαρσίτ(ου)
 λησμονώ: αγκαρσιέσκου
 λιβάδι: λιβάδι
 λίγο: π**σάν**(ου), θιά**μα**
 λικνίζω: λιάγκαν(ου)
 λικνιστός: λιγκανάτ(ου)
 λίκνο: σαρμανίτ**σα**
 λίμα: αρανί
 λίμνη: μπάρ**α**
 λιπαρός: γκράσ(ου)
 λίπος: γκρασίμι
 λιωμένος: τουκίτ(ου)
 λιώνω: τουκέσκου
 λόγος: ζμπόρ(ου)
 λόξιγκας: σουγκλιτσάρι
 λουλούδι: λιλίτ**σι**
 λουρί: κουράου**α**
 λούτσα: μουτσιάλι
 λυγμός: σουσκιράρι
 λυμένος: ντισλιγκάτ(ου)
 λύνω: ντισλέγκ(ου)
 λυπάμαι: νλουέσκου
 λύπη (από αναπάντεχο κακό): μιλί
 λύπη: νί**λα**, νβιρίν(ου)
 λυπημένος: νβιρινάτ(ου)

Μ, μ

μαδών: σμούλγκου
 μάζεμα: αντουνάρι
 μαζεμένος: αντουνάτ(ου)
 μαζεύω: αντούν(ου)
 μαζί: νταντούν(ου)
 μαθαίνω: νβέτσ(ου)
 μακριά: λάργκου, ντιπάρτι
 μακρύς: λούγκου
 μαλακός: μουάλι
 μαλακώνω: μόλι(ου)
 μαλλί: λάννα, κάρ(ου)
 μαλωμένος: νγκατσιάτ(ου)
 μαλώνω: μι νγκάτσι(ου), βαργέσκου, αούρλου
 μαμά: ντάντα
 μανίκι: μάνικα
 μανιτάρι: μπουμπουρέκ(ου)
 μαντρί: κουτάρ(ου)
 μαξιλάρι: καπιτούνι(ου)
 μαραίνομαι: μαρανγκισέσκου
 μαραμένος: μαρανάτ(ου)
 μάρμαρο: μάρμαρ(ου)
 μαρτυρώ: ασπούν(ου)
 μασώ: τσιουμουλέσκου
 μάτι: όκλιου
 ματωμένος: σαντζινάτ(ου)
 ματώνω: σαντζινέσκου
 μαυρίζω: λαέσκου
 μαύρος: λάι(ου)
 μαχαίρι: κατσούτ(ου)
 μεγάλος: μάρι

μεγαλωμένος: κρισκούτ(ου)
 μεγαλώνοντας: κρισκούνταλοι
 μεγαλώνω: κρέσκου
 μεδούλι: μιντούα
 μεθαύριο: παϊμάνι
 μεθύσι: μ πιτάρι
 μέθυσμένος: μ πιτάτ(ου)
 μεθώ: μι μπέτ(ου)
 μέλι: νιάρι
 μέλισσα: αλγκίνα
 μένω: αρμάν(ου)
 μέρα: τζούα
 μεράκι: μιράκι
 μερίδιο: πάρτι
 μερικά: νασκάντι
 μέρος: πάρτι
 μέσα: ναούντρου
 μεσημέρι: πράντζου
 μετά: ντούπα
 μετρημένος: μισουράτ(ου)
 μέτρο: μιζούρα
 μετρώ: μισούρ(ου)
 μέτωπο: φράμιτι
 μέχρι: πάντα
 μηλιά, μήλο: μέρ(ου)
 μήνας: μέσ(ου)
 μήνυμα: ντιμαντάρι
 μήπως: νάκα
 μηχανή: μασίνα
 μία: ούνα
 μικρός: νίκ(ου)
 μιλώ: ζμπουρέσκου

μισό: τζιουμιτάτι
 μισοκαμένο: σκρούμ(ου)
 μιτάρια (αργαλειού): λίτσα
 μοιάζω: αουντζέσκου
 μοιράζω: μ πάρτου
 μολύνω: παγκανέσκου
 μολυσμένος: πανγκανίτ(ου)
 μόνο: μάσ(ι)
 μόνος: σίνγκουρ(ου)
 μορφωμένος: μβιτσάτ(ου)
 μουγγός: μούτ(ου)
 μου κακοφαίνεται: νι πάρι αρέου
 μουδιάζω: αμουρτσέσκου
 μουλάρι: μούλα
 μούσκεμα: μουτσιάλι
 μουσκεύω: μόλι(ου)
 μπαίνω: ίντρου
 μπαλωμένος: μ πιτικάτ(ου)
 μπαλώνω: μ πιάτικ(ου), μπάλωμα: πιάτικ(ου)
 μπατσίζω: φρασκαέσκου, αστράγκ(ου)
 μελάς: γκιντέρι
 μπηγμένος: ν τισάτ(ου)
 μπήγω: ν τέσ(ου)
 μπόλικο: ναμάλα
 μπορεί: πουάτι
 μπορώ: πότ(ου)
 μπουκάλι: μπότσα
 μπουκιά: μασκατούρα
 μπουνιά: μπούσι(ου)
 μπροστά: ναίντι
 μυαλό: μίντι
 μυαλωμένος: μιντουίτ(ου)

μύγα: μούσκα
 μύλος: μουάρα
 μυλωνάς: μουράρ(ου)
 μυρίζω: ανιουρζέσκου
 μυρμήγκι: φαρνίκα
 μυς: μούσκλιου
 μύτη: νάρι

N, v

νανουρίζω: λιάγκαν(ου)
 νεαρός: τίνιρ(ου)
 νεκρός: μόρτου
 νεκροταφείο: μουρμίντι
 νέος: νόου
 νερό: άπα
 νεφρό: μπουμπουρέκ(ου)
 νοικοκύρεμα: χουσμέτι
 νοικοκύρης: νικουκίρ(ου)
 νομίζω: νιασπάρι
 νόσημα: χιάβρα, νιπτιάρι
 νοσώ: χιβρέσκου
 ντρέπομαι: νιού αρσίι
 ντροπή: αρσίι
 ντυμένος: νβισκούτ(ου), αντρέπτου
 ντύνομαι: μι νβέσκου, μι αντρέγκ(ου)
 ντύνω: νβέσκου, αντρέγκ(ου)
 νυστάζω: μι λια σόμνουλ(ου), μι νκλίν(ου)
 νύφη: νβιάστα
 νυφίτσα: νιβιστούλι
 νύχι: ούνγκλια
 νύχτα: νουάπτι

νυχτώνει: ντουνιάρικα

Ξ, Ξ

ξάδερφος: κουσουρίν(ου)

ξανά: μάτα

ξαπλωμένος: τέσ(ου), κουλκάτ(ου)

ξαπλώνω: μι τίντου, μι κούλκου

ξεθάβω: ντισγκρόπ(ου)

ξεκάνω: κσιφάκ(ου)

ξεκινώ: νκισέσκου

ξεκλειδώνω: ντισκλίντ(ου)

ξεκοιλιάζω: ντισπάντικ(ου)

ξεκολλώ: ντισλικιέσκου

ξένα: κσιάνι

ξεπέφτω: σκάντ(ου)

ξεραίνω: ουσάκ(ου)

ξερός: ουσκάτ(ου)

ξέρω: στίου

ξερωγιάζω: ντισγκραμπούν(ου)

ξεσαλωμένος: ντισνιρντάτ(ου)

ξεσκεπάζω: ντισκουάπιρ(ου)

ξεσχίζω: ντιρίν(ου)

ξεφλουδίζω: ντισπέτουρ(ου)

ξεφλουδισμένος: ντισπιτουράτ(ου)

ξεχασμένος: αγκαρσίτ(ου)

ξεχνώ: αγκαρσιέσκου

ξεχωρίζω: ντισπάρτου

ξηλώνω: ντισκόσ(ου)

ξημέρωμα: απιρίτ(ου)

ξημέρωσε: απιρί

ξίδι: πούσκα

ξινός: άκρου
 ξύλο: λέμνου, σκόπ(ου)
 ξύνω: ζγκράμ(ου)
 ξύπνιος: ντιστέπτου
 ξυπνώ: μι ντιστέπτου
 ξυπόλυτος: ντισκούλτσου
 ξυρίζω: κσουρσέσκου

Ο, ο

οδηγία: όρντιν(ου)
 οδός: κάλι
 οικία: κάσα
 οικογένεια: φουμιάλι
 οίνος: γίν(ου)
 οκτώ: όπτου
 ολόκληρο: ντρέγκ(ου)
 όλος: τούτ(ου)
 ομιλία: ζμπόρ(ου)
 ομιλώ: ζμπουρέσκου
 ομίχλη: πούλμπιρα, νέγκουρα
 ομορφιά: μουσιτιάτσα
 όμορφος: μσιάτ(ου), μουσιάτ(ου)
 ομπρέλα: ουμπρέλα
 ονειρεύομαι: μι νγισέτζ(ου)
 όνειρο: γίς(ου)
 όνομα: νούμα
 ονομάζω: ακλιέμ(ου)
 οξιά: φάγκ(ου)
 όπλο: ντουφέκι, αρμάτα, ραβόλι(ου)
 όπου: ιούτσι
 όπως: κουμ

όραση: βιντιάρι
 ορατός: βιτζούτ(ου)
 όρεξη: πόφτα
 όρθιος: μ πρόστου
 ορίζω: ουρσέσκου
 ορισμένος: ουρσίτ(ου)
 ορκίζομαι: μι αντζιούρ(ου)
 ορκισμένος: αντζιουράτ(ου)
 ορμάω: μι σαργκέσκου
 όρχεις: κουάλι
 όταν: κάντου
 ότι: κα
 ό,τι: ίτσι
 ουρά: κουάντα
 ουράνιο τόξο: κουρκουμπέου
 ουρανός: τσέρ(ου)
 ουρλιάζω: ζγκιλέσκου
 ούρο: τσισιάτ(ου)
 ούτε: νέκα
 όχθη: όχτου
 όχι: νου
 οχιά: βίπιρα

Π, π

πάγος: γκλιέτσ(ου)
 πάγωσα: νγκλιτσάι
 παθαίνω: πάτ(ου)
 παιδάκι: φιτσιουρίκ(ου)
 παιδί: φισιόρ(ου)
 παιδιά: φισιόρι
 παιδικό όπλο (παιχνίδι): πλιόφκα

παίζω: μι τζιόκ(ου)
 παινεύω: αλάβντου
 παίρνω: λιά(ου)
 παιχνίδι: τζιόκ(ου)
 παλαβός: τρουμπάτ(ου), τέρσου
 παλάμη, πιθαμή: πάλμα
 παλεύω: μι αλούμτου
 πάλη: αλουμτάρι
 παλιάνθρωπος: παλιουόμ(ου)
 παλικάρι: τζιόνι
 παλικαριά: τζιουνάμι
 παλιός: βέκλιου
 πανί: πάντζα
 πάντα, πάντοτε: ντάιμα, τότουνα
 παντού: πρατούτ(ου)
 παντρεμένος: νσουράτ(ου), παντρεμένη: μαρτάτα
 παντρεύω: νσόρ(ου)
 πάνω: ντζιάννα, νσούσ(ου), ανάλτου
 παπαδιά: πραφτιάσα
 παπάς: πρέφτου
 παπούτσι: κουρδέλια
 παππούς: πάπ(ου)
 πάρα πολλά: ναμάλα
 παράθυρο: φιριάστρα
 παρακάτω: μα νγκιόσ(ου)
 παραμάσχαλα: σουνσουάρα
 παραμύθι: πραμίθ(ου)
 παράσιτα πεύκου: ιάσκα, μβέσκου
 Πάσχα: Πάστι
 πατημένος: καλκάτ(ου)
 πατώ: κάλκου
 παύω: παπσέσκου

παχαίνω: νγκρουσιέτζ(ου)
 πάχνη: μπρούμα
 πάχος: γρασίμι
 παχύς: γκρόσ(ου)
 πάω: μι ντούκ(ου)
 πεδιάδα: πάντι
 πεθαίνω: μόρ(ου)
 πεθαμένος: μόρτου
 πείνα: φουάμι
 πεινασμένος: ατζιούν(ου)
 πεινάω: νιου φουάμι
 πειραγμένος: καρτίτ(ου)
 πειράζω: καρτέσκου
 πείσμα, γινάτι, μανία: γνάτι
 πεισματάρης: νκαπατσινάτ(ου)
 πέλμα: πατούνα
 πένθος: ζιάλι
 πενθώ: ζιλέσκου
 πένσα: κλιάστι
 πέος: πούλα, τσίκα
 πεπόνι: πουπόνιου
 πεπρωμένο: ουρσίτα
 πέρα: νάπαρτι, ντιπάρτι
 περασμένος: τρικούτ(ου)
 περαστικά: κου τριάτσιρι
 περατώνω: μπιτσέσκου
 περιμένω: αστέπτου
 περιουσία: αβιάρι
 περίπατος: πραιμνάρι
 περιφράζω: νγκαρντέσκου
 περίφραξη: γκάρντου
 περνώ: τρέκ(ου)

περπάτημα: ιμνάρι
 περπατώ: ίμνου, ούρντιν(ου)
 πέρσι: άνλου τρικούτ(ου)
 πεταλούδα: πιρπιρούνα
 πετεινός: κουκότ(ου)
 πετιέμαι: μι αλιάπιντ(ου)
 πέτρα: κιάτρα
 πετρούλες: κιτρισιάλι
 πετσι: κιάλι
 πετυχαίνω: απούκ(ου)
 πετώ: αρούκ(ου), ασμπουάιρ(ου)
 πεύκο: κίν(ου)
 πεσμένος: κατζούτ(ου)
 πέφτω: κάντ(ου)
 πηγαίνω: μι ντούκ(ου)
 πηγή: φαντάνα, ίσβουρ(ου)
 πηδών: ανσάρ(ου)
 πηλός: αλούτ(ου)
 πάνω: ακάτσ(ου)
 πασμένος: ακατσάτ(ου)
 πιγούνι: γκρούνιου
 πικρός: αμάρ(ου)
 πίνω: μπιάου
 πιο: κάμα
 πιστό: μπιάρι
 προύνι: προυάκα, φρουκουλίτσα
 πισινός: κούρ(ου)
 πίσω: ναπόι
 πίτα: πίτα
 πίτουρα: τάρτσα
 πιτσιλάω: πλουσκουτέσκου
 πλαγιά: πλάιου

πλαδαρός: μπατάλκου
 πλάκα: πλουάτσι
 πλαστήρι: στσιάλα
 πλάτανος: πλάταν(ου)
 πλάτη: παλτάρι
 πλέκω: μ παλτέσκου
 πλένω: λάου
 πληθαίνω: αντάβγκου
 πληρώνω: παλτέσκου
 πλησιάζω: απρόκι(ου)
 πλούσιος: αβούτ(ου)
 πλύση: λάρι
 πνεύμονας: πλιμούνι(ου)
 πνιγμένος: νικάτ(ου)
 πνίγομαι: μι νέκ(ου)
 πνίγω: νέκ(ου)
 πόδι: τσιόρ(ου)
 ποδιά: πουάλα
 ποιανού: ακούι
 ποίημα: πουιζίι
 ποιητής: ποέτ(ου)
 ποιμνιοστάσιο: κουτάρ(ου)
 ποιος: κάρ(ι)
 πολύ: μούλτου
 πονεμένος: ντουρούτ(ου)
 πόνος: ντόρ(ου)
 ποντίκι: σιουάρικ(ου)
 πονώ: ντόρ(ου)
 πόρτα: ούσι
 πόσο: κάτ(ου)
 ποτάμι: αρού(ου)
 ποτέ: βάρρα ουάρα

πότε: κάντου
 ποτήρι: κούπα, πουτίρ(ου)
 ποτίζω: αντάπ(ου)
 ποτισμένος: ανταπάτ(ου)
 πουθενά: ιουβά
 πουκάμισο: καμιάσι
 πουλημένος: βιν τούτ(ου)
 πουλί: πούλι(ου)
 πουλιέμαι: μι βίν του
 πουλώ: βίν του
 πουρνάρι: κουπάτσι(ου)
 πράγμα: λούκρου, λιγουρί
 πράσινο: βιάρντι
 πρέπει: πρίντι
 πριν: ναίντι
 προδίδω: προυντάου, ασπούν(ου)
 προς: κα τρα
 προσθέτω: αντάβγκου
 προσοχή: ανγκατάν(ου)
 πρόσωπο: φάτσα
 προφυλαγμένος: απαράτ(ου)
 προφυλάγω: άπαρ(ου)
 προχθές: αουάλατ(ι)
 πρωί: ταινά, ταχινά
 πρώτος: πρότ(ου)
 πτηνό: πούλι(ου)
 πυρά: πίρα

P, ρ

ράβω: κόσ(ου)
 ραμμένος: κουσούτ(ου)

ραπίζω: μπάτ(ου)
 ραχοκοκαλιά: σκινιράτ(ου)
 ράψιμο: κουσιάρι
 ρέμα: τράπ(ου)
 ρεύομαι: μι αρουγκάέσκου
 ριγμένος: αρκάτ(ου)
 ρίζα: αριδιτσίνια
 ρίχνω: αρούκ(ου), απούν(ου)
 ρουφώ: σούγκ(ου)
 ρούχο: στράνιου
 ρώτημα: ντριμπάρι
 ρωτώ: ντρέμπ(ου)

Σ, σ

σαβούρα: μπαρτσίρι
 σάκος: χαράγι, σάκ(ου)
 σαλιάρα: κιπτάσιου
 σαλιγκάρι: σμέλτσιου
 σάλιο: ασκουκιάτ(ου)
 σαν: κα
 σανίδι: σκάντουρα
 σαπίζω: προυτιτζέσκου
 σάπιος: προύντιτ(ου)
 σαρακοστή: πριάσινι
 σαύρα: γουστιρίτσα
 σβήνω: αστίγκου
 σβησμένος: αστέσ(ου)
 σβούρα: σφούρλα
 σειρά: αράδα
 σελήνη: λούνια
 σηκωμένος: μτάτ(ου), σκουλάτ(ου)

σηκώνω: μούτ(ου), σκόλ(ου)
 σηκώνομαι: μι μούτ(ου), μι σκόλ(ου)
 σημάδι: σέμνου
 σημαδεύω: ντάου πρα σέμνου
 σημαία: φλάμπουρα
 σήμερα: άσαντζα
 σιγά: παγάλια
 σίδερο: χέρ(ου)
 σιτάρι: γκράν(ου)
 σιωπή: τατσιάρι
 σιωπηρός: τακούτ(ου)
 σκάβω: σάπ(ου)
 σκάζω (από το κακό μου): πρασκανέσκου
 σκάζω: κρέπ(ου)
 σκαθάρι: μπουμπουλίκ(ου)
 σκαλίζω: σκαλσέσκου
 σκαλωμένος: ασκαλνάτ(ου)
 σκαλώνω: ασκάλνου
 σκαμμένος: σαπάτ(ου)
 σκαμνί: σκάμνου
 σκαντζόχοιρος: αρίτσι(ου)
 σκαρφαλωμένος: ανγκαρλιμάτ(ου)
 σκασίλα: κριπάρι
 σκατό: κακάτ(ου)
 σκάφη: καπιστιάρι
 σκεπάζω: αμβαλέσκου, ακουάπιρ(ου)
 σκεπασμένος: αμβαλίτ(ου)
 σκέφτομαι: μι μιντουέσκου
 σκέψη: μιντουίρι
 σκιά: αούμπρα
 σκίζω: αρούπ(ου), ντισίκ(ου)
 σκίουρος: βιρβιρίτσα

σκισμένος: ντισκάτ(ου), αρούπτου
 σκοντάφτω: μι νκιάντικ(ου)
 σκόρδο: άλι(ου)
 σκορπάω: σκρουπσέσκου
 σκορπιός: σκράκ(ου)
 σκότωμα: βαταμάρι
 σκοτωμένος: βαταμάτ(ου)
 σκοτώνω: βάταμ(ου)
 σκουλήκι: γέρμου
 σκουληκιασμένος: γιρμινόσ(ου)
 σκουντώ: πίκου
 σκούπα: μέτουρα
 σκουπιδάκι (στο μάτι): σίλι
 σκουπίδι: κουπρί
 σκουπίζω: αρνέσκου
 σκύβω: μι απλέκ(ου)
 σκύλα: κατσάουα
 σκυλάκι: κατσαλίκ(ου)
 σκύλος: κάνι
 σκυμμένος: απλικάτ(ου)
 σπάζω: φράνγκου
 σπαρμένος: σιμινάτ(ου)
 σπασμένος: φράμτου
 σπέρνω: σιάμιν(ου)
 σπίτι: κάσα
 σπόρος: σαμίντσα
 σπρώχνω: πίνγκου
 σπυρί: γκαρνούτσ(ου)
 σταγόνα, στάλα: κίκουτα
 στάζω: κούρ(ου), κίκ(ου)
 σταλμένος: πιτρικούτ(ου)
 στάμνα: μπόντ(ου)

σtάνη: κουtάρ(ου)
 σταυρός: κρούτσι
 σταφύλι: αούα
 στάχτη: τσινούσι
 στέγη: τσιτί
 στεγνός: ουσκάτ(ου)
 στεγνώνω: ουσάκ(ου)
 στείρος: στέρφου
 στέκομαι: στάου
 στέλνω: πιτρέκ(ου)
 στεναχώρια: σικλέτι
 στεναχωριέμαι: μι σικλιτσέσκου
 στενός: στρίπτου
 στερεύω: στρακέσκου
 στεφάνι: κρούνα
 στεφανώνω: νκρούν(ου)
 στήθος: κέπτου
 στην: λα
 στιγμή: μινούτ(ου)
 στόμα: γκούρα
 στον ώμο: ντιν ανούμιρα
 στοχεύω: ντάου πρα σέμνου
 στόχος: σέμνου
 στραβός: στράμπου
 στραβώνω: στράμπου
 στραγγίζω: στρικόρ(ου)
 στραγγισμένος: στρικουράτ(ου)
 στρίβω: σιούτσ(ου)
 στριμμένος: σσιτί(ου)
 στρώμα: πάτ(ου)
 στρωμένος: αστιρνούτ(ου)
 στρώνω: αστέρνου

συγυρίζω: ανισκιρσέσκου
 συγχωρεμένος: λιρτάτ(ου)
 συγχωριανός: πατριότ(ου)
 συγχωρώ: λιέρτου
 σύκο: χίκα
 συκώτι: χ(ι)κάτ(ου)
 σύλλογος: σουτσάτα
 συμμαζεμένος: απραντουνάτ(ου), αλνάτ(ου)
 συμμαζεύω: απραντούν(ου)
 συμπέθερος: κούσκρου
 συμφωνώ: στρακσέσκου
 συνεχώς: ντιπραούνα
 συνθλίβω: τσιουπλέσκου
 συννεφιασμένος: νιουράτ(ου)
 σύννεφο: νιόρ(ου)
 σύντροφος: φαρτάτ(ου)
 σφάζω: σπάντικ(ου)
 σφαγμένος: σπαντικάτου
 σφεντόνα: προυάστι
 σφίγγω: αστρίνγκου
 σφιγμένος: αστρέσ(ου)
 σφυρί: τσιόκ(ου)
 σφυρίζω: σιούιρ(ου)
 σχίζω: ντισίκ(ου), αρούπ(ου)
 σχισμένος: ντισκάτ(ου), αρούπτου
 σχοινί λεπτό: τσιουάρα
 σχοινί χοντρό: φούνι
 σχολείο: σκουάλα
 σώβρακο: σμιάνα
 σώζομαι: μι ασκάπ(ου)
 σώζω: ασκάπ(ου)
 σωθικά: ίλι

σώμα: τρούπ(ου)
 σωπαίνω: τάκ(ου)
 σωριάζω: σούρπου
 σωριασμένος: σουρπάτ(ου)
 σωρός: στόγκ(ου)
 σωσμένος: ασκαπάτ(ου)

Τ, τ

ταβάνι: ταβάνι
 ταγάρι: τάστουρ(ου)
 ταγμένος: τακσίτ(ου)
 τάζω: τακσέσκου
 ταΐζω: χαρνέσκου
 ταιριάζω: ουιντισέσκου
 ταιριαστός: ουιντισίτ(ου)
 τανάλια: κλιάστι
 ταφή: νγκρουπάρι
 τάφος: μουρμίντι
 τελειωμένος: μπιτσίτ(ου)
 τελειώνω: μπιτσέσκου
 τέλος: μπιτσίτα
 τεμαχίζω: ντινίκ(ου)
 τεμπέλα: καλπουζάνα
 τεντώνω: τίντου
 τέταρτο: κάρτου
 τέτοιο: αχτάρι
 τέφρα: τσινούσι
 τιναγμένος: ασκουτουράτ(ου)
 τινάζω: ασκούτουρ(ου)
 τίποτε: τσιβά
 τιποτένιος: νιχίτ(ου)

τμήμα: πάρτι
 τοίχος: στίσμα
 τοκετός: φιτάρι
 τολμώ: κουτέτζ(ου)
 τόπος: λόκ(ου)
 τορβάς: τάστουρ(ου)
 τόσος: αχάντου
 τότε: ατούμσια
 τούλι: ζαβόν
 τουλούμι: φουάλι
 τούτος: αέστου
 τραβηγμένος: τράπτου
 τραβώ: τράγκ(ου)
 τραγανός: κρατσανός(ου)
 τράγος: τσάπ(ου)
 τραγούδι: κάντικ(ου)
 τραγουδώ: κάντου
 τρανός: μάρι
 τραντάζω: τραντουέσκου
 τραπέζι: μιάσα
 τραπεζίτης (δόντι): μασιάουα
 τραπεζομάντιλο: μισάλι
 τραυματίζω: λαβουέσκου
 τραυματισμένος: λαβουίτ(ου)
 τρελαίνομαι: μι ζουρλέσκου
 τρελαίνω: ζουρλέσκου
 τρελός: ζούρλου
 τρεμάμενος: τριμπουράτ(ου)
 τρέμω: τρέμπουρ(ου)
 τρέφω: χαρνέσκου
 τρέχοντας: αλαγκάνταλουι
 τρέχω: αλάγκ(ου)

τρίβω: φρέκ(ου)
 τριμμένος: φρικάτ(ου)
 τρίχα: πέρ(ου)
 τρίψιμο: φρικάρι
 τρομαγμένος: ασπαράτ(ου)
 τρομάζω: μι ασπάρ(ου)
 τροφή: χράνα
 τροχίζω: στρουκσέσκου
 τρύπα: γκούβα, γκρουάπα
 τρυπημένος: πιτρούμτου
 τρυπώ: πιτρούντου
 τρώω: μάκ(ου)
 τσακίζω: φράνγκου
 τσακισμένος: φράμτου
 τσακίσου: φράντζιτι
 τσάμικο: τσιάμκου
 τσαμπί: αράπουν(ου)
 τσεκούρι: ταπόρ(ου)
 τσιγκλώ: σκίν(ου)
 τσιμπάω: κίπιν(ου), ντσάπ(ου)
 τσιμπημένος: κιπινάτ(ου), ντσαπάτ(ου)
 τσιμπούρι: πούρικ(ου)
 τσίπουρο: αρακί
 τσουβάλι: χαράι
 τσουκνίδα: ουρτζάκα
 τυλιγμένος: αμβαρτίτ(ου)
 τυλίγομαι: μι αμβαρτέσκου
 τυλίγω: αμβαρτέσκου
 τυλίγω κλωστή: αντιάπιν(ου)
 τυρί: κάσι(ου)
 τυροκόμος: κασιάρ(ου)
 τυφλός: όρμπου

τυφλώνομαι: ουργκέσκου

τόρα: τόρα

Υ, υ

υγεία: σανατάτι

υγιής: σανατόσ(ου)

υδροσωλήνας (ξύλινος νερόμυλου): καρούτα

υιοθετημένος: λουάτ(ου)

υιός: χίλι(ου)

υπηρέτης: χουσμικιάρ(ου)

ύπνος: σόμνου

υποκλίνομαι: μι νκλίν(ου)

υπομένω: αράβντου

ύστερα: απόια

υφαίνω: τσάσ(ου)

ύψωμα: τζιάνα

Φ, φ

φαγητό: μκάρι

φαγούρα: αράνι

φαίνομαι: μι βέντ(ου)

φακή: λίντι

φαμίλια: τάιφα

φανέλα: κατασάρκου

φάντασμα: μπουμπουσιάρ(ου)

φάρδος: λαρτζίμι

φαρδύς: λάργκου

φαρμάκι: φαρμάκ(ου)

φασολάκια: παστέλ(ι)

φασόλι: φασούλι(ου)

φεγγάρι: λούνα
 φέρνω: αντούκ(ου)
 φέρομαι: μι πόρτου
 φέρσιμο: πουρτάρι
 φέρω: πόρτου
 φέτος: αέσταν(ου)
 φευγάτος: βγκάτ(ου)
 φεύγω: φούγκ(ου)
 φυγή: φούγκα
 φθινόπωρο: τουάμνα
 φίλος: σότσ(ου)
 φιλώ: μπάσι(ου)
 φλέβα: βίνα
 φλέμα: χαρμπουάλα
 φλόγα: πίρα
 φλοκάτη: βιλέντζα
 φλούδα: κουάζι
 φοβάμαι: νιου φρίκα
 φόβος: φρίκα
 φόρα: φόρτσα
 φοράδα: ιάπα
 φοράω: πόρτου
 φορεσιά: πόρτου
 φορτωμένος: νκαρκάτ(ου)
 φορτώνω: νκάρκου
 φούρναρης: τσιριπάρ(ου)
 φούρνος: τσιριάπ(ου)
 φουσκάλα: φαλάτκ(ου)
 φουσκωμένος: ουμφλάτ(ου)
 φουσκώνω: ούμφλου
 φραγμένος: νγκαρντίτ(ου)
 φράζω: νγκαρντέσκου

φράουλες: φράντζι
 φράχτης: γκάρντου
 φροντίδα: **καστίγκα**
 φρυγανισμένος: **πραζίτ(ου)**
 φρύδια: τζιάνι
 φταίω: φτισέσκου
 φτάνω: ατζιούγκου
 φτερά: πιάνι
 φτέρη: φιάρικα
 φτέρνα: **καλκάνι(ου)**
 φτερνίζομαι: μι αστιρνουτέτζ(ου)
 φτιαγμένος: αντράτ(ου)
 φτιάχνω: φάκ(ου), αντάρ(ου)
 φτύνω: ασκούκι(ου)
 φυλαγμένος: βιγκκλιάτ(ου), **απαράτ(ου)**
 φυλάγομαι: μι βέγκλιου, μι **άπαρ(ου)**
 φυλάω: βέγκλιου, **άπαρ(ου)**, αφιρέσκου
 φύλλο: **φράντζα**
 φυσώ: σούφλου
 φωνάζω: γκρέσκου, αούρλου
 φωνή: μπουάτσι
 φως: φέξι
 φωτιά: φόκ(ου)

X, χ

χαζομάρα: γκλαρίμι
 χαζός: γκλάρ(ου)
 χαϊδεύω: **χαρσέσκου**
 χαίρομαι: **χαρσέσκου**
 χαλάζι: γκρίντινα
 χαλασμένος: ασπάρτου

χαλάω: ασπάργκου
 χάλυβας: τσιουλέκι
 χαμένος: κιρούτ(ου)
 χαμηλά: χαμπλά
 χαντακώνω: **κα**ιπουσέσκου
 χάντρες: **μα**ρτζιάλι
 χάνω: κέρ(ου)
 χάος: χάουα
 χαρά: **χα**ράουα
 χάραμα: **χα**ργίι
 χαριτωμένο παιδάκι: **γα**ργαρίτσι(ου)
 χαρούμενος: **χα**ρσίτ(ου)
 χαρτί: κάρτι
 χέζω: μι κάκ(ου)
 χείλος: μπούτζα
 χειμαδιά: αρνάτ(ου)
 χειμώνας: **ιά**ρνα
 χελιδόνι: **λά**ντουρα
 χελώνα: μπρουάσκα
 χέρι: **μά**να
 χεσμένος: κουφαρίτ(ου), **κα**κατόσ(ου)
 χήρα: βέντουα
 χίλια: ούνα νίλι
 χιόνι: νιάουα
 χιονίζει: ντα νιάουα
 χνότο: αντιλιάτ(ου)
 χολή: χιάρι
 χορταίνω: μι σάτουρ(ου)
 χορτάτος: **σα**τουράτ(ου)
 χόρτο: **ιά**ρμπα
 χριστιανός: κριστίν(ου)
 Χριστούγεννα: **Κα**ρτσιούν(ου)

χτένα: κιάπτινι
 χτενάς: σπατάρ(ου)
 χτένι (αργαλειού): σπάτα
 χτενίζομαι: μι κιάπτιν(ου)
 χτενίζω: κιάπτιν(ου)
 χτυπημένος: αγκουντίτ(ου), μπατούτ(ου)
 χτυπώ: αγκουντέσκου, μπάτ(ου), ασούν(ου)
 χυμένος: βιρσάτ(ου)
 χύνω: βέρσου
 χώμα: τσάρα
 χωμένος: χίπτου
 χώνω: χίγκ(ου)
 χωρατατζής: σικατζιόσ(ου)
 χωράφι: άγκρου
 χωράω: νκάπ(ου)
 χωρίζω: ντισπάρτου
 χωρίς: φάρα
 χωρισμένος: ντισπαρτσάτ(ου)
 χωριστά: αχόργια

Ψ, ψ

ψαλίδι: φουάρτικα
 ψάρι: πέσκου
 ψάχνομαι: μι κάφτου
 ψάχνω: κάφτου
 ψείρα: πιντούκλιου
 ψέμα: μιντσιούνα
 ψεύτης: μιντσιουνόσ(ου)
 ψηλά: ντζιάννα, νσούσ(ου), ανάλτου
 ψηλός: ανάλτου
 ψηλώνω: αναλτσέσκου

ψημένος: φρίπτου
 ψήνω: φρίγκ(ου)
 ψιθυρίζω: πουσπουρέτζ(ου)
 ψίχα: νιέτζ(ου)
 ψοφάω: πσουσέσκου
 ψύλλος: πούρικ(ου)
 ψυχή: σούφλιτ(ου), τζιάν(ου)
 ψύχρα: αρασίμι
 ψυχρός: αράτσι(ου)
 ψωμί: **πάνι**
 ψωνίζω: πσουνσέσκου, ανκούπαρ(ου)

Ω, ω

ώρα: ουάρα
 ωραίος: μουσιάτ(ου), μσιάτ(ου)
 ώριμος: χίκουτ(ου), φάπτου, κόπτου
 ως: κα

**ΛΕΞΙΚΟ
ΒΛΑΧΟΕΛΛΗΝΙΚΟ**

A, α

αβιάρι: περιουσία
αβίν(ου): κυνηγώ, διώχνω, καταδιώκω
αβινάρι: καταδίωξη
αβινάτ(ου): διωγμένος, κυνηγημένος
άβντου: ακούω
αβούμ(ου): κάνω εμετό
αβουμιάρι: εμετός
αβουρσέσκου: κουράζομαι
αβουρσίτ(ου): κουρασμένος
αβούτ(ου): πλούσιος
αβτζάτ(ου): ακουστός
αβτσάρι: ακοή
αγίνι: αμπέλια
αγκαρσιέσκου: ξεχνώ, λησμονώ
αγκαρσίτ(ου): ξεχασμένος, λησμονημένος
αγκουντέσκου: χτυπώ
αγκουντίτ(ου): χτυπημένος
άγκρου: αγρός, χωράφι
αγόνια: γρήγορα
αγουνισίτ(ου): βιαστικός
αδικσέσκου: δέχομαι
αέρ(ι): εχθές
αέσταν(ου): φέτος
αέστου: τούτος
άκ(ου): βελόνα
ακάτσ(ου): πάνω
ακατσάτ(ου): πιασμένος
ακλιάμ(ου): καλώ

ακλιμάτ(ου): καλεσμένος
 ακλό, ακλότσι: εκεί
 ακουάπιρ(ου): σκεπάζω
 ακούι: ποιανού, σε ποιον
 άκρου: ξινός
 ακσί, ακσίτσι: έτσι
 αλάβντου: παινεύω
 αλάγκ(ου): τρέχω
 αλαγκάνταλουι: τρέχοντας
 αλάσ(ου): αφήνω
 αλασάτ(ου): αφημένος
 αλάτρου: γαβγίζω
 αλάτσ(ου): θηλιά
 αλατσιέσκου: θολώνω
 αλατσίτ(ου): θολός
 αλγκέσκου: ασπρίζω
 αλγκίνα: μέλισσα
 αλέγκ(ου): διαλέγω
 άλι(ου): σκόρδο
 αλιάπτου: διαλεχτός, διαλεγμένος
 αλικέσκου: κολλώ
 αλικίτ(ου): κολλημένος
 αλινάρι: ανέβασμα
 αλινάτ(ου): ανεβασμένος
 αλίνγκου: γλείφω
 αλιούμτρια: αλλιώς
 αλιούρια: αλλού
 αλμάκι: κλαδί
 άλμπι στράνι: ασπρόρουχα
 αλμπιάτσα: ασπράδα
 άλμπου: λευκός, άσπρος
 αλουάτ(ου): ζυμάρι

αλούι: αυτού
 αλουμτάρι: πάλη
 αλούτ(ου): πηλός
 άλτου: άλλος
 άμ(ου): έχω
 αμάν(ου): αργώ
 αμανάτ(ου): αργά
 αμάρ(ου): πικρός
 αμάρι: θάλασσα
 αμβαλέσκου: σκεπάζω
 αμβαλίτ(ου): σκεπασμένος
 αμβαρλίγκα: γύρω γύρω
 αμβαρλιγκάτ(ου): κυκλωμένος
 αμβαρτέσκου: τυλίγω
 αμβαρτίτ(ου): τυλιγμένος
 αμέ(ου): δικό μου
 αμιντάτ(ου): γεννημένος
 αμίντου: γεννώ
 αμουρτσέσκου: μουδιάζω
 αμπούτ(ου): βρομώ
 αμπουτσάτ(ου): βρομιάρης
 αμπουτσέσκου: εμποδίζω
 άν(ου): χρόνος, έτος
 ανάλτου: ψηλός
 αναλτσέσκου: ψηλώνω, ανυψώνω
 ανάσα: αναπνοή
 ανγκαρλιμάτ(ου): σκαρφαλωμένος
 ανγκατάν(ου): προσοχή
 ανιουρζέσκου: μυρίζω
 ανισκιρσέσκου: συγυρίζω
 ανκουπαράτ(ου): αγορασμένος
 ανκούπαρου: αγοράζω

άνλου τρικούτ(ου): πέρσι
 ανόντ(ου): κόμπος
 ανσάρ(ου): πηδώ
 ανσαράρι: άλμα
 αντάβγκου: αυξάνω, πληθαίνω, προσθέτω
 αντάπ(ου): ποτίζω
 ανταπάτ(ου): ποτισμένος
 αντάρ(ου): κάνω
 αντάστου: αναμένω
 αντζιουράτ(ου): ορκισμένος
 αντιάπιν(ου): τυλίγω κλωστή
 αντλιάτ(ου): χνότο
 αντούκ(ου) ντιαμίντι: θυμάμαι (φέρνω στο νου)
 αντούκ(ου): φέρνω
 αντουκιέσκου: καταλαβαίνω
 αντούν(ου): μαζεύω
 αντουανάρι: μάζεμα
 αντουανάτ(ου): μαζεμένος
 αντουπλικάτ(ου): διπλωμένος
 αντούπλικ(ου): διπλώνω
 αντράτ(ου): φτιαγμένος
 αντρέγκ(ου): διορθώνω
 αντρέπτου: δεξιός, ντυμένος
 αντροπέσκου: ακουμπώ
 αουά, αουάτσι: εδώ
 αούα: σταφύλι
 αουάλταρ(ι): προχθές
 αούγκου: αλείφω
 αούμπρα: σκιά
 αουντζέσκου: μοιάζω
 αούρλου: μαλώνω, φωνάζω
 αουσιέσκου: γερνώ

αούσιου: γέρος
 άπα: νερό
 απαράτ(ου): προφυλαγμένος
 απιρί: ξημέρωσε
 απιρίτ(ου): ξημέρωμα
 απλικάτ(ου): σκυμμένος
 απόια: έπειτα, ύστερα
 απούκ(ου): πετυχαίνω
 απούν(ου): αποθέτω
 απραντούν(ου): συμμαζεύω
 απραντουνάτ(ου): συμμαζεμένος
 απρέσ(ου): αναμμένος
 απριντιάρι: άναμμα
 απρίντου: ανάβω
 απρόκι(ου): ζυγώνω, πλησιάζω
 απρουάπια: κοντά
 αράβντου: υπομένω
 αραζμπόιρ(ου): αργαλειός
 αρακί: τσίπουρο
 αρακίτ(ου): αρπαγμένος
 αράνι: φαγούρα
 αρανί: λίμα
 αράντ(ου): γελώ, ξεγελώ
 αραντιάρι: γέλιο
 αράπ(ου): αρπάζω
 αράπουν(ου): τσαμπί
 αράσ(ου): γελασμένος
 αρατσέσκου: κρυώνω
 αράτσι(ου): κρύος, ψυχρός
 αρασίτ(ου): κρυωμένος
 αρέου: κακός
 αριδιτσίνα: ρίζα

αρίνα: άμμος
 αριπιντίνα: κατήφορος
 αρίτσι(ου): σκαντζόχοιρος
 αριχάτι: δροσιά
 αρκάτ(ου): ριγμένος
 αρκουάρι: κρύο
 αρκουράτ(ου): κρυωμένος
 Αρμάν(ου): Βλάχος
 αρμάν(ου): μένω
 άρμπουρ(ου): δέντρο
 αρνάτ(ου): χειμαδιά
 αρνέσκου: σκουπίζω
 αρντιάρι: καύση
 άρντου: καίω
 αρόκουτ(ου): απότομος κατήφορος
 αρού(ου): ποτάμι
 αρούκ(ου): ρίχνω, πετώ
 αρούντικ(ου): γλιστρώ
 αρούπ(ου): σκίζω, κόβω
 αρούσ(ου): κοκκινομάλλης
 αρσίι: ντροπή
 άρσου: καμένος
 άσαντζα: σήμερα
 ασκαλνάτ(ου): σκαλωμένος
 ασκάλνου: σκαλώνω
 ασκάπ(ου): γλιτώνω, σώζω
 ασκαπάτ(ου): σωσμένος
 ασκάπιρ(ου): αστράφτω
 ασκάπιτ(ου): δύω
 ασκάπιτα: δύνει
 ασκούκι(ου): φτύνω
 ασκουκιάτ(ου): σάλιο

ασκούλτου: αφουγκράζομαι
 ασκούμτου: κρυμμένος
 ασκουντιάρι: κρυφτό
 ασκούντου: κρύβω
 ασκούτουρ(ου): τινάζω
 ασμπουάιρ(ου): πετώ
 ασντάτ(ου): ιδρωμένος
 ασντουάρι: ιδρώτας
 ασούν(ου): χτυπώ
 ασούντι(ου): ιδρώνω
 ασπαράτ(ου): τρομαγμένος
 ασπάργκου: χαλάω
 ασπάρτου: χαλασμένος
 ασπιντζουράτ(ου): κρεμασμένος
 ασπούν(ου): δείχνω, μαρτυρώ
 ασπρίντζουρ(ου): κρεμώ
 αστάνγκου: αριστερός
 αστασιάρα: απόψε
 αστέπτου: περιμένω
 αστέρνου: στρώνω
 αστέσ(ου): σβησμένος
 αστίνγκου: σβήνω
 αστιρνούτ(ου): στρωμένος
 αστούπ(ου): βουλώνω
 αστρέσ(ου): σφιγμένος
 αστρίνγκου: σφίγγω
 ατζιούγκου: φτάνω
 ατζιούν(ου): πεινασμένος
 ατζιούτ(ου): βοηθώ
 ατζιουτάρι: βοήθεια
 ατούμσια: τότε
 αφιρέσκου: προφυλάγω

αφλάτ(ου): γεννημένος
 άφλου: βρίσκω
 αφουάρα: έξω
 αφούμ(ου): καπνός
 αφουμάτ(ου): καπνιστός
 αφουμέτζ(ου): καπνίζω
 αφιρέσκου: φυλάω
 αχαντά: βαθιά
 αχάντου: τόσος
 αχιουρσέσκου: αρχίζω
 αχτάρι: τέτοιο

Β, β

βα: θα
 βαζέσκου: βουίζω
 βαζούρα: θόρυβος
 βάκα: αγελάδα
 βακάρ(ου): αγελαδάρης
 βάλι: κοιλάδα
 βάρα ουάρα: ποτέ
 βάρα: κανένας
 βαργέσκου: μαλώνω
 βάσ(ου): δοχείο
 βάταμ(ου): σκοτώνω
 βαταμάρι: σκότωμα
 βαταμάτ(ου): σκοτωμένος
 βάτρα: εστία
 βγκάτ(ου): φευγάτος
 βέγκλιου: φυλάω
 βέκλιου: παλιός
 βέντ(ου): βλέπω

βέντουα: χήρα
 βέρσου: χύνω
 βιάρα: καλοκαίρι
 βιάρντι: πράσινο
 βιγκλιάτ(ου): φυλαγμένος
 βιδουλόγ(ου): κατσαβίδι
 βιλέντζα: φλοκάτη
 βίμτου: αέρας, άνεμος
 βίνα: φλέβα
 βίνιτ(ου): γαλάζιο
 βιντιάρι: όραση
 βίντικ(ου): γιατρεύω, θεραπεύω
 βιντικάτ(ου): θεραπευμένος
 βίν του: πουλώ
 βιντούτ(ου): πουλημένος
 βίπια: οχιά
 βιββιρίτσα: σκίουρος
 βιρσάτ(ου): χυμένος
 βιτζούτ(ου): ορατός
 βίτσα: βέργα
 βιτσινάτα: γειτονιά
 βιτσίν(ου): γείτονας
 βόι: θέλω, αγαπώ
 βούλπι: αλεπού
 βούλτουρ(ου): αετός
 βριάρι: θέληση, αγάπη
 βρούτ(ου): αγαπημένος
 βρούτα: αγαπημένη

Γ, γ

γαργαρίτσι(ου): χαριτωμένο παιδάκι

γέρμου: σκουλήκι
 γί(ου): ζωντανός
 γίν(ου): έρχομαι
 γίν(ου): κρασί
 γιρμινόσ(ου): σκουλικιασμένος
 γκάι: κάργα
 γκαλαγκούτσα: καβαλικά
 γκαλίνα: κότα
 γγάλμπιν(ου): κίτρινος
 γκανταλίκ(ου): γαργαλώ
 γκαργκαλιάν(ου): λαρύγγι
 γκαρνούτσ(ου): σπυρί
 γκαρντίνα: κήπος
 γκάρντου: περίφραξη, φράχτης
 γκίνι: καλά
 γκιντέρι: μπελάς
 γκλάρ(ου): βλάκας, χαζός
 γκλαρίμι: βλακεία, χαζομάρα
 γκλιέτσ(ου): πάγος
 γκόλ(ου): άδειος, κενός
 γκόρτσου: αχλάδι
 γκούβα: τρύπα
 γκουλέσκου: αδειάζω
 γκούρα: στόμα
 γκουρτσιάουα: αχλαδιά
 γκούσι: λαϊμός
 γκράν(ου): σιτάρι
 γκράσ(ου): λιπαρός
 γκρασίμι: πάχος, λίπος
 γκρατσέστι: ελληνικά
 γκρέκ(ου): Έλληνας
 γκρέου: βαρύς

γκρέσκου: καλώ, φωνάζω
 γκριάουα: έγκυος
 γκριάτσα: δυσφορία
 γκρίντινα: χαλάζι
 γκρόσ(ου): παχύς
 γκρουάπα: τρύπα, γούρνα
 γκρούνιου: πιγούνι
 γουστιρίτσα: σαύρα

Ε, ε

έλ(ου): αυτός

Ζ, ζ

ζαβόν: τούλι
 ζγκιάιρ(ου): βελάζω
 ζγκιέσκου: κραυγάζω, ουρλιάζω
 ζγκράμ(ου): ξύνω
 ζγκρούμ(ου): πνίγω (καρυδώνω)
 ζιάλι: πένθος
 ζιέρ(ου): κάρβουνο αναμμένο
 ζιλέσκου: πενθώ
 ζμιάννα: βρακί
 ζμπόρ(ου): ομιλία, λόγος
 ζμπουρέσκου: μιλώ
 ζνιάρκου: ζημιάρης
 ζνί: ζημία
 ζόρκου: ζόρικός
 ζουρλέσκου: τρελαίνω
 ζούρλου: τρελός

Θ, θ

θιάμα: λίγο

θιάμινα: θηλυκό

Ι, ι

ιάπα: φοράδα

ιάρμπα: χόρτο

ιάρνα: χειμώνας

ιάσκα: παράσιτα πεύκου

ιέσ(ου): βγαίνω

ίλι: σωθικά

ιμνάρι: βάδισμα, περπάτημα

ίμνου: βαδίζω, περπατώ

ίνιμα: καρδιά

ιντράρι: είσοδος, εισαγωγή

ίντρου: μπαίνω

ιό: εγώ

ιουβά: πουθενά

ιούτσι: όπου

ίσβουρ(ου): πηγή

ισίρι: έξοδος

ισουσίρι: αρραβώνα

ισουσίτ(ου): αρραβωνιασμένος

Κ, κ

κα τρα: προς

κα: επειδή, ότι

καβái: αλίμονο

καίπι: άφαντο

καιπουσέσκου: χαντακώνω, καταχωνιάζω
 κάρ(ου): μαλλί
 κακάτ(ου): σκατό
 κακατόρ(ου): αποχωρητήριο
 κακατόσ(ου): χεσμένος
 κακιουσέσκου: θυμώνω
 κακιουσίτ(ου): θυμωμένος
 κάλ(ου): άλογο
 κάλι: δρόμος, οδός
 καλκάνι(ου): φτέρνα
 καλκάτ(ου): πατημένος
 κάλκου: πατώ
 κάλντου: ζεστός, θερμός
 καλντούρα: ζέστη
 κάλπουζάνα: τεμπέλα
 κάμα: πο
 καμιάσι: πουκάμισο
 κάμπου: κάμπος
 κάνι: σκύλος
 κάντ(ου): πέφτω
 κάντικ(ου): τραγούδι
 κάντου: κελαηδώ, τραγουδώ
 κάντου: όταν, τότε
 κάπ(ου): κεφάλι
 καπιστιάρι: σκάφη
 καπιτούνι(ου): μαξιλάρι
 κάπρα: γίδα, κατσίκια
 κάρ(ι): ποιος
 καρίντι: κυνόδοντας
 καρλίγκ(ου): γκλίτσα
 καρλιμπάνα: γκλίτσα
 κάρνι: κρέας

καρούτα: υδροσωλήνας (ξύλινος νερόμυλου)
καρτέσκου: πειράζω
κάρτι: χαρτί, βιβλίο
καρτίτ(ου): πειραγμένος
κάρτου: τέταρτο
Καρτσιούν(ου): Χριστούγεννα
κας: αν
κάσα: οικία, σπίτι
κάσι(ου): τυρί
κασιάρ(ου): τυροκόμος
κασκαβάκ(ου): κεφαλοτύρι
καστάνι(ου): κάστανο
καστίγκα: φροντίδα
καστραβέκ(ου): αγγούρι
κατασάρκου: φανέλα
κατζούτ(ου): πεσμένος
κάτ(ου): πόσο
κατούσι: γάτα
κατσαλίκ(ου): σκυλάκι
κατσάουα: σκύλα
κατσέ: γιατί
κατσιούλα: καπέλο
κατσούτ(ου): μαχαίρι
καφτάτ(ου): ζητούμενος
κάφτου τρας άφλου: αναζητώ
κάφτου: ζητώ, ψάχνω
κέπτου: στήθος
κέρ(ου): χάνω
κιάλι: δέρμα, πετσί
κιάπτιν(ου): χτενίζω
κιάπτινι: χτένα
κιάτρα: πέτρα

κίκ(ου): στάζω
 κίκου**τα**: σταγόνα, στάλα
 κίν(ου): πεύκο
 κιουτίι: δειλία
 κιουτιπσέσκου: δειλιάζω
 κίπιν(ου): τσιμπώ
 κιπτάσιου: σαλιάρα
 κιρίρια: απώλεια
 κιρούτ(ου): χαμένος
 κιτρισιάλι: πετρούλες
 κλιάι: κλειδί
 κλιά**στι**: τανάλια, πένσα
 κλόπουτ(ου): κουδούνι
 κόρμπου: καημένος
 κόρνου: γωνία
 κόρνου: κέρατο
 κορυφή: τζιάν**α**
 κόσ(ου): ράβω
 κότ(ου): αγκώνας
 κου τριάτσιρι: περαστικά
 κού**α**: κόρα
 κουά**ζι**: φλούδα
 κουάλι: όρχεις
 κουάν**τα**: ουρά
 κουάρνι: κράνα
 κουκόσι(ου): καρυδιά
 κουκότ(ου): κόκορας, πετεινός
 κουκουά**σι**: καρύδι
 κουκουλίτ**σ**(ου): κουκουνάρι
 κουκουσιού**ρα**: καρούμπαλο
 κουλιά**σι**(ου): κουρκούτι
 κουλκάτ(ου): ξαπλωμένος

κουλτσάτα: κλοτσιά
 κουμ: όπως
 κουμάνικ(ου): κοινωνώ
 κουμνάτ(ου): κουνιάδος
 κουνόσκου: γνωρίζω
 κουνουσκούτ(ου): γνωστός
 κουπάτσι(ου): πουρνάρι
 κουπρί: σκουπίδι
 κούρ(ου): καθαρίζω
 κούρ(ου): στάζω
 κούρ(ου): κώλος, πισινός
 κουράουα: ζώνη, λουρί
 κουράτ(ου): καθαρός
 κουρδέλια: παπούτσι
 κουρκουμπέου: ουράνιο τόξο
 κουρκουμπέτα: κολοκύθι
 κούρμου: κόβω
 κουρμάτ(ου): κομμένος
 κουσιάρι: ράψιμο
 κουσίτσα: κοτσίδα
 κούσκρου: συμπέθερος
 κουσουρίν(ου): ξάδερφος
 κουσούτ(ου): ραμμένος
 κουτάρ(ου): ποιμνιοστάσιο, μαντρί, στάνη
 κουτέτζ(ου): τολμώ
 κουτσιάν(ου): λάχανο
 κούφ(ου): κουφός
 κουφαρίτ(ου): χεσμένος
 κρατσανόσ(ου): τραγανός
 κρέπ(ου): σκάζω
 κρέσκου: μεγαλώνω
 κριπάρι: σκασίλα

κρισκούτ(ου): μεγαλωμένος
 κριστίν(ου): χριστιανός
 κρούνα: στεφάνι
 κρούντ(ου): άψητος
 κρούτσι: σταυρός
 κσάλι(ου): αλεστικά
 κσιφάκ(ου): ξεκάνω, εξοντώνω

Λ, λ

λα: στην
 λάβα: θόρυβος
 λαβουέσκου: τραυματίζω
 λαβουίτ(ου): τραυματισμένος
 λαέσκου: μαυρίζω
 λάι(ου): μαύρος
 λακραμάτ(ου): δακρυσμένος
 λακραμέτζ(ου): δακρύζω
 λάκριμα: δάκρυ
 λάλα: θείος
 λαλατόρ(ι): καθημερινές
 λάννα: μαλλί
 λάντουρα: χελιδόνι
 λάου: πλένω
 λάπτι: γάλα
 λάργκου: μακριά
 λάργκου: φαρδύς
 λάρι: πλύση
 λαρτζίμι: φάρδος
 λάτ(ου): πλυμένος
 λέγκ(ου): δένω
 λέμνου: ξύλο

λιά(ου): παίρνω
 λιάγκαν(ου): νανουρίζω, λικνίζω
 λιάου ναπόι: αποσύρω
 λιβάδι: λιβάδι
 λιγκανάτ(ου): λικνιστός
 λιγκάτ(ου): δεμένος
 λιγουτσιάρ(ου): καρνάβαλος
 λιέني: λεκάνη
 λιέπουρ(ου): λαγός
 λιέρτου: συγχωρώ
 λιλίτσι: λουλούδι
 λίμπα: γλώσσα
 λίνγκουρα: κουτάλι
 λίνεα: γραμμή
 λίντι: φακή
 λιπσέσκου: λείπω
 λιρτάτ(ου): συγχωρεμένος
 λισιόρ(ου): ελαφρόμυαλος
 λισιουράμι: ελαφράδα
 λισιουρέτζ(ου): ελαφρώνω
 λίτσα: μιτάρια (αργαλειού)
 λόκ(ου): γη, έδαφος, τόπος
 λουάτ(ου): θετός, υιοθετημένος
 λούγκου: μακρύς
 λουκρατόρ(ου): δουλευτάρης, εργαζόμενος
 λουκρέτζ(ου): δουλεύω, εργάζομαι
 λούκρου: δουλειά, εργασία
 λούκρου: πράγμα
 λούμι: κόσμος, λαός
 λούνα: σελήνη, φεγγάρι
 λουσκίδα: ακίδα
 λουτσιάφιρ(ου): αυγερινός

Μ, μ

μάια: γιαγιά
 μάκ(ου): τρώω
 μακίνα: μηχανή
 μάνα: χέρι
 μάνι: αύριο
 μάνικα: μανίκι
 μανούσι: γάντι
 μαρανάτ(ου): μαραμένος
 μαράτ(ου): καημένος
 μάρι: μεγάλος
 μαρκάτου: γιαούρτι
 μαρτάτα: παντρεμένη
 μαρτζιάλι: χάντρες
 μάρτζινα: άκρη
 μασ(ι): μόνο
 μασιάουα: τραπεζίτης (δόντι)
 μάσινα: ελιά
 μασκατούρα: μπουκιά
 μάσκουρ(ου): αρσενικός
 μάτα: ξανά
 μάτσ(ου): έντερο
 μάτσιν(ου): αλέθω
 ματσινάτ(ου): αλεσμένο
 μβέσκου: ντύνω, παράσιτο πεύκου
 μβέτσ(ου): μαθαίνω
 μβιρινάτ(ου): θλιμμένος
 μβιρίν(ου): θλίψη
 μβισκούτ(ου): ντυμένος
 μβιτσάρι: γνώση
 μβιτσάτ(ου): μορφωμένος

μέρ(ου): μηλιά, μήλο
 μέσ(ου): μήνας
 μέσκου: κερνώ
 μέτουρα: σκούπα
 μι αγουνισέσκου: βιάζομαι
 μι αλιάπιντ(ου): πετιέμαι
 μι αλίν(ου): ανεβαίνω
 μι αλούμτου: παλεύω
 μι αμβαρτέσκου: τυλίγομαι
 μι αμίντου: γεννιέμαι
 μι αντζιούρ(ου): ορκίζομαι
 μι αντρέγκ(ου): ντύνομαι
 μι απλέκ(ου): σκύβω
 μι άρντου: καίγομαι
 μι αρουβιρσάι: έβγαλα άφθα
 μι αρουγκαέσκου: ρεύομαι
 μι αρουκουτέσκου: κατακυλώ
 μι ασκάπ(ου): σώζομαι
 μι ασκούντου: κρύβομαι
 μι ασπάρ(ου): τρομάζω
 μι άστικ(ου): ανακατεύω
 μι αστιρνουτέτζ(ου): φτερνίζομαι
 μι άφλου: βρίσκομαι, γεννιέμαι
 μι βέγκλιου: φυλάγομαι
 μι βέντ(ου): φαίνομαι
 μι βίν του: πουλιέμαι
 μι ζουρλέσκου: τρελαίνομαι
 μι κάκ(ου): χέζω
 μι κάφτου: ψάχνομαι
 μι κιάπτιν(ου): χτενίζομαι
 μι κούλκου: ξαπλώνω
 μι λια ντόρλου: επιθυμώ (με παίρνει ο πόνος)

μι λια σόμνουλ(ου): νυστάζω
 μι μβέσκου: ντύνομαι
 μι μίν(ου): κουνιέμαι
 μι μιντουέσκου: σκέφτομαι
 μι μούτ(ου): σηκώνομαι
 μι μπέτ(ου): μεθώ
 μι νγισέτζ(ου): ονειρεύομαι
 μι νγκάτσι(ου): καβγαδίζω, μαλώνω
 μι νέκ(ου): πνίγομαι
 μι νκάρκου: λερώνομαι
 μι νκιάντικ(ου): σκοντάφτω
 μι νκλίν(ου): υποκλίνομαι, νυστάζω
 μι ντιπούν(ου): κατεβαίνω
 μι ντιστέπτου: ξυπνώ
 μι ντούκ(ου): πάω, πηγαίνω
 μι ούντ(ου): βρέχομαι
 μι παλέσκου: καψαλίζομαι
 μι πόρτου: φέρομαι
 μι σαργκέσκου: ορμάω
 μι σάτουρ(ου): χορταίνω
 μι σικλιτσέσκου: στεναχωριέμαι
 μι σκόλ(ου): σηκώνομαι
 μι τζιόκ(ου): παίζω
 μι τίντου: ξαπλώνω
 μιάσα: τραπέζι
 μιζούρα: μέτρο
 μιλί: λύπη (από αναπάντεχο κακό)
 μιλιόν(ου): εκατομμύριο
 μίν(ου): κουνώ
 μινούτ(ου): λεπτό, στιγμή
 μινούτ(ου): λεπτός
 μιντέσκου: ανακατεύω

μίντι: μυαλό
 μιντούα: εγκέφαλος, μεδούλι
 μιντούιρι: σκέψη
 μιντουίτ(ου): μυαλωμένος
 μιντσιούνα: ψέμα
 μιντσιουνόσ(ου): ψεύτης
 μισάλι: τραπεζομάντιλο
 μισούρ(ου): μετρώ
 μισουράτ(ου): μετρημένος
 μιστιάρι: κέρασμα
 μιστικάρι: ανάμειξη
 μκάρι: φαγητό
 μλιάρι: γυναίκα
 μόλι(ου): μουσκεύω
 μόρ(ου): πεθαίνω
 μόρτου: νεκρός, πεθαμένος
 μουάλι: μαλακός
 μουαμπέτι: γλέντι
 μουάρα: μύλος
 μουάρτι: θάνατος
 μουάσι: γριά
 μούλα: μουλάρι
 μούλγκου: αρμέγω
 μούλτου: πολύ
 μούντι: βουνό
 μουράρ(ου): μυλωνάς
 μουρμίντι: νεκροταφείο, τάφος
 μουσιάτ(ου), μσιάτ(ου): όμορφος, ωραίος
 μουσιτιάτσα: ομορφιά
 μούσκα: μύγα
 μουσκάρι: δάγκωμα
 μουσκάτ(ου): δαγκωμένος

μούσκλιου: βρύο
 μούσκλιου: μυς
 μουσκόνι(ου): κουνούπι
 μούσκου: δαγκώνω
 μούτ(ου): σηκώνω
 μούτ(ου): βουβός, μουγγός
 μουτσιάλι: μούσκεμα
 μπάγκ(ου): βάζω
 μπαγκάτ(ου): βαλτός
 μπάιρ(ου): κολιέ
 μ πλίν(ου): γεμάτος
 μ παλτέσκου: πλέκω
 μπάνα: βίος, ζωή
 μ πάντι: κάτω
 μπανέτζ(ου): ζω
 μπάρα: λίμνη
 μπάρμπα: γένια
 μπαρμπάτ(ου): άνδρας
 μ πάρτου: διαιρώ, μοιράζω
 μπαρτσίρι: σαβούρα
 μπάσι(ου): φιλώ
 μπάτ(ου): δέρνω, χτυπώ
 μπατάλκου: ασουλούπωτος, πλαδαρός
 μπατούτ(ου): δαρμένος
 μπιάου: πίνω
 μπιάρι: πιτό
 μ πιάτικ(ου): μπαλώνω
 μπιτούρα: πιτό
 μπιλέσκου: γδέρνω
 μπιλίτ(ου): γδαρμένος
 μπιλιτζίκι: βραχιόλι
 μπιρμπέκ(ου): κριάρι

μπιρμπίλι(ου): αηδόνι
 μπισιάρικα: εκκλησία
 μ πιτάρι: μεθύσι
 μ πιτάτ(ου): μέθυσμένος
 μ πιτικάτ(ου): μπαλωμένος
 μπιτσέσκου: περατώνω, τελειώνω
 μπιτσίτ(ου): τελειωμένος
 μπιτσίτα: τέλος
 μπόντ(ου): στάμνα
 μπόου: βόδι
 μπότσα: μπουκάλι
 μπουάτσι: φωνή
 μπουμπουλίκ(ου): σκαθάρι
 μπουμπουρέκ(ου): μανιτάρι, νεφρό
 μπουμπουσιάρ(ου): φάντασμα
 μπούν(ου): καλός
 μπουρίκ(ου): κοιλιά
 μπούσι(ου): γροθιά, μπουνιά
 μπούτζα: χείλος
 μπούτσιουμ(ου): κούτσουρο
 μπουχαρέ: καπνοδόχος
 μπράντ(ου): έλατο
 μ πράτσα: αγκαλιά
 μπρόστου: όρθιος
 μπρουάσκα: χελώνα
 μπρουάτικ(ου): βάτραχος
 μπρούμα: πάχνη
 μ προουμούτ(ου): δανείζω
 μτάτ(ου): σηκωμένος
 μτρέσκου: κοιτάζω

N, v

ναίντι: μπροστά, πριν
νάκα: μήπως
ναμάλα: μπόλικά, πάρα πολλά
ναούντρου: μέσα
νάπαρτι, ντιπάρτι: πέρα
ναπόι: πίσω
νάρι: μύτη
νασκάντι: μερικά
νβιάστα: νύφη
νγιέσκου: ανασταίνω
νγιλτσέσκου: γυαλίζω
νγκαλτζάτ(ου): ζεσταμένος
νγκαλτζέσκου: ζεσταίνω
νγκαρντέσκου: φράζω
νγκαρντίτ(ου): φραγμένος
νγκατσιάτ(ου): μαλωμένος
νγκιόσ(ου): κάτω
νγκρανιέσκου: γκρινιάζω
νγκρόπ(ου): θάβω
νγκρουπάρι: θάψιμο, ταφή
νγκρουπάτ(ου): θαμμένος
νγκρουσιέτζ(ου): παχαίνω
νέκ(ου): πνίγω
νέκα: ούτε
νέλ(ου): βέρα, δαχτυλίδι
νέστι: κάτι
νι αγκαρσίτ(ου): αζέχαστος
νι ακατσάτ(ου): ασύλληπτος
νι ανγκριάκα: βαριέμαι
νι ασπούσ(ου): αόρατος

νι γκαρντίτ(ου): άφραχτος
 νι κουνουσκούτ(ου): αγνώριστος
 νι κουσούτ(ου): άρραφτος
 νι μβιτσάτ(ου): αμαθής
 νι μινάτ(ου): ακίνητος
 νι μισουράτι: αμέτρητα
 νι μπιτάτ(ου): αμέθυστος
 νι μπιτσίτ(ου): ατελείωτος
 νι νγκπουπάτ(ου): άταφος
 νι νκρουνάτ(ου): αστεφάνωτος
 νι πτούτ(ου): ανήμπορος
 νι στιούτ(ου): ανήξερος
 νι ταλιάτου: άκοπος
 νι φάπτου: άγουρος, αγίνωτος
 νιάουα: χιόνι
 νιάρι: μέλι
 νιασπάρι: νομίζω
 νιβιστούλι: νυφίτσα
 νιέλ(ου): αμνός, αρνί
 νιέτζ(ου): ψίχα
 νίκ(ου): μικρός
 νικάτ(ου): πνιγμένος
 νίλα: λύπη
 νιλάτ(ου): άπλυτος
 νιλουέσκου: λυπάμαι
 νίνκα: κοντά
 νίνκα: ακόμη
 νιόρ(ου): σύννεφο
 νιού αρσίνι: ντρέπομαι
 νιου σιάτι: διψώ
 νιου φουάμι: πεινάω
 νιου φρίκα: φοβάμαι

νιουράτ(ου): συννεφιασμένος
 νιπότ(ου): ανεπιός, εγγονός
 νιπτιάρι: αρρώστια, αδιαθεσία
 νιπτούτ(ου): άρρωστος, αδιάθετος
 νι φρίπτου: άψητος
 νιχίτ(ου): τιποτένιος
 νκάλικ(ου): ιππεύω, καβαλικεύω
 νκανέσκου: αγκομαχώ
 νκάπ(ου): χωράω
 νκαπατσινάτ(ου): πεισματάρης
 νκαρκάτα: έγκυος
 νκαρκάτ(ου): φορτωμένος
 νκάρκου: λερώνω
 νκάρκου: φορτώνω
 νκισέσκου: ξεκινώ
 νκλίν(ου): γέρνω
 νκλινάτ(ου): γερμένος
 νκλίντ(ου): κλειδώνω, κλείνω
 νκλίσ(ου): κλεισμένος
 νκλίτ(ου): καταπίνω
 νκρούν(ου): στεφανώνω
 νόου: καινούριος, νέος
 νου πότ(ου): αδυνατώ
 νου: δεν, όχι
 νουάπτι: νύχτα
 νούμα: όνομα
 νούμτα: γάμος
 νσαράτ(ου): αλμυρός
 νσόρ(ου): παντρεύω
 νσουράτ(ου): έγγαμος, παντρεμένος
 νσούσ(ου): απάνω, ψηλά
 ντα νιάουα: χιονίζει

ντα πλουάι: βρέχει
 ντάιμα: πάντα
 ντάντα: μαμά
 ντάντα μάρι: γιαγιά
 νταντούν(ου): μαζί
 ντά(ου): δίνω
 ντάου πρα σέμνου: στοχεύω
 νταράκ(ου): διάβολος
 ντάτα: δοσμένο, δεδομένο
 ν τέσ(ου): μπήγω
 ντζιάμινι: δίδυμα
 ντζιάννα: επάνω, ψηλά
 ντι αουά: από εδώ
 ντι ακλό: από εκεί
 ντι, ντιν: από
 ντιντίν τι: απέναντι, πέρα
 ντικάτ(ου): αλλά
 ντικουνιάρ(ου): ζητιάνος
 ντιμαντάρι: μήνυμα
 ντιν ανούμρα: στον ώμο
 ντιν ασέσκου: αντέχω
 ντιν αφουάρα: απέξω
 ντινουάπτι: αποβραδής
 ντίν τι: δόντι
 ντινίκ(ου): κομματιάζω, τεμαχίζω
 ντίντσα: δόντια
 ντιπάρτι: μακριά
 ντιπ τσιβά: καθόλου
 ντιπούν(ου): κατεβάζω
 ντιπούσ(ου): κατεβασμένος
 ντιπραούνα: συνεχώς
 ντιρίν(ου): ξεσχίζω

ντισβαλέσκου: ξεσκεπάζω
 ντισβαλίτ(ου): ασκέπαστος
 ντισγκλιτσάρι: απόψυξη
 ντισγκρόπ(ου): ξεθάβω
 ντισίκ(ου): σχίζω
 ντισκάτ(ου): σχισμένος
 ντισκλίντ(ου): ξεκλειδώνω
 ντισκόσ(ου): ξηλώνω
 ντισκούλτσου: ξυπόλυτος
 ντισλέγκ(ου): λύνω
 ντισλιγκάτ(ου): λυμένος
 ντισλικιέσκου: ξεκολλώ
 ντισπάντικ(ου): ξεκοιλιάζω
 ντισπάρτου: χωρίζω
 ντισπαρτσάτ(ου): χωρισμένος
 ντισπέτουρ(ου): ξεφλουδίζω
 ντισπιτουράτ(ου): ξεφλουδισμένος
 ντισπουλιάτ(ου): γυμνός
 ντιστέπτου: έξυπνος, ξύπνιος
 ντισφάκ(ου): ανοίγω
 ντισφάπτου: ανοιχτός, ανοιγμένος
 ντόρ(ου): πόνος, πονώ
 ντόρμου: κοιμάμαι
 ντουλτσιάμι: γλύκισμα
 ντούλτσιου: γλυκός
 Ντουμνιτζέ(ου): Θεός
 ντουνιάουα: κόσμος, λαός
 ν τουνιάρικα: βραδιάζει, νυχτώνει
 ντούπα μιάσα: απόγεμα, εσπέρα
 ντούπα: μετά
 ντουρνίτ(ου): κοιμισμένος
 ντουρούτ(ου): πονεμένος

ντρέγκ(ου): ολόκληρο
 ντρέμπ(ου): ερωτώ
 ντριμπάρι: ερώτημα
 ντσάπ(ου): αγκυλώνω, τσιμπώ
 ντσαπάτ(ου): αγκυλωμένος
 ντσέρνου: κοσκινίζω
 ντσιρνάτ(ου): κοσκινισμένος

Ο, ο

ό,τι: ίτσι
 όκλιου: μάτι
 όμ(ου): άνθρωπος
 όου: αβγό
 όπτου: οκτώ
 όρντιν(ου): εντολή, οδηγία
 όρτζου: κριθάρι
 όσ(ου): κόκαλο, κουκούτσι
 ουάρα: ώρα
 ουάσπιτ(ου): επισκέπτης
 ουιντισέσκου: ταιριάζω
 ουιντισίτ(ου): ταιριαστός
 ούμ πλου: γεμίζω
 ουμπρέλα: ομπρέλα
 ούμτου: βούτυρο
 ουμτουλέμνου: λάδι
 ουμφλάτ(ου): φουσκωμένος
 ούμφλου: φουσκώνω
 ούνα νίλι: χίλια
 ούνα: μία
 ουνασούτα: εκατό
 ούνγκλια: νύχι

ούντ(ου): βρέχω
 ουντάτ(ου): βρεγμένος
 ουπαρέσκου: ζεματίζω
 ουπαρίτ(ου): ζεματισμένος
 ουράρι: ευχή
 ουράτ(ου): άσχημος
 ουρέτζ(ου): εύχομαι
 ούρμα: βήμα
 ούρμι: βήματα
 ούρντιν(ου): βαδίζω, περπατώ
 ούρσα: αρκούδα
 ουρσέσκου: ορίζω
 ουρσίτ(ου): ορισμένος
 ουρσίτ(α): πεπρωμένο
 ουρτζάκα: τσουκνίδα
 ουσάκ(ου): στεγνώνω, ξεραίνω
 ούσι: πόρτα
 ουσκάτ(ου): ξερός, στεγνός

Π, π

παγάλια: σιγά
 παγκανέσκου: μολύνω
 παϊμάνι: μεθαύριο
 παλέσκου: καψαλίζω
 πάλι(ου): άχυρο
 παλιουόμ(ου): παλιάνθρωπος
 πάλμα: παλάμη, πιθαμή
 παλτάρι: πλάτη
 πάνα: έως, ώσπου, μέχρι
 πανγκανέσκου: μολύνω
 πανγκανίτ(ου): μολυσμένος

πάνι: ψωμί
 πάντζα: πανί
 πάντι: πεδιάδα, ξέφωτο
 πάντικα: κοιλιά
 παντούρι: δάσος
 παρίντι: γονιός
 παρίντσα: γονείς
 παρτζίκ(ου): κουμπί
 πάρτι: κομμάτι, μέρος, τμήμα, μερίδιο
 πάσκου: βόσκω
 παστέλ(ι): φασολάκια
 Πάστι: Πάσχα
 πάτ(ου): παθαίνω
 πάτ(ου): στρώμα
 πατέτζ(ου): βαφτίζω
 πατιτζάτ(ου): βαφτισμένος
 πατόν(ου): απατεώνας
 πατούνα: πέλμα
 πατριότ(ου): συγχωριανός
 πένουρα: καρφί
 πέρ(ου): τρίχα
 πέσκου: ψάρι
 πάνι: φτερά
 πιάτικ(ου): κομάτι υφάσματος, μπάλωμα
 πίγκου: σκουντώ, σπρώχνω
 πικουράρου: βοσκός
 πινιτάδα: κέρασμα (πριν την αναχώρηση)
 πιντούκλιου: ψείρα
 πίρα: φλόγα
 πιρουσιάννα: κοκκινομάλλα
 πιρπιρούνα: πεταλούδα
 πιστιριάουα: βράχος

πιτρέκ(ου): στέλνω
 πιτρικούτ(ου): σταλμένος
 πιτρούμσου: τρυπημένος
 πιτρούντου: τρυπώ
 πίσια: αιδοίο
 πλάνγκου: κλαίω
 πλαντζιάρι: κλάμα
 πληρώνω: παλτέσκου
 πλιμούνι(ου): πνεύμονας
 πλιόφκα: παιδικό όπλο (παιχνίδι)
 πλουάι: βροχή
 πλουάτσι: πλάκα
 πλουσκουτέσκου: πιτσιλιάω
 ποέτ(ου): ποιητής
 πόμ(ου): δέντρο
 πόρκου: γουρούνι
 πόρτου: κουβαλώ, φέρω
 πόρτου: φοράω, φορεσιά
 πότ(ου): μπορώ
 πουάλα: ποδιά
 πουάτι: μπορεί
 πουιζί: ποίημα
 πούλα: πέος
 πούλι(ου): πτηνό, πουλί
 πούντι: γέφυρα
 πουπούσι: κούκλα
 πούρικ(ου): ψύλλος
 πουρτάρι: φέρσιμο
 πούσκα: ξίδι
 πουσπουρέτζ(ου): ψιθυρίζω
 πόφτα: όρεξη
 πρα κάλ(ου): καβάλα

πρα: επί
 πραβάτα: αποχωρητήριο
 πράβντα: ζώο
 πράγκ(ου): κατώφλι
 πραγκίόσ(ου): κάτω
 πραζίτ(ου): φρυγανισμένος
 πραιμνάρι: περίπατος
 πράντζου: μεσημέρι, γεύμα
 πρασκανέσκου: σκάζω (από το κακό μου)
 πρασούπρα: πάνω
 πρατούτ(ου): παντού
 πραφτιάσα: παπαδιά
 πρέφτου: παπάς
 πριάκλι: ζευγάρι
 πριάσινι: σαρακοστή
 πρίντι: πρέπει
 προυάκα: προύνι
 προυάστι: σφεντόνα
 προυμουβιάρρα: άνοιξη
 προύν(ου): κορομηλιά
 προύνι: κορόμηλα
 προυντάου: προδίδω
 προύντιτ(ου): σάπιος
 προυτιτζέσκου: σαπίζω
 πσάν(ου): λίγο
 πσουνσέσκου: ψωνίζω
 πσουσέσκου: ψοφάω
 πτιάρι: δύναμη

Σ, σ

σαλάμπ(ου): αδύνατος, αδύναμος

σάλτσα: ιτιά
σαμίντσα: σπόρος
σανατάτι: υγεία
σανατόσ(ου): υγιής, γερός
σάντζι: αίμα
σαντζινάτ(ου): ματωμένος
σαντζινέσκου: ματώνω
σάπ(ου): σκάβω
σαργκέσκου: αμολώ
σάρι: αλάτι
σαρμανίτσα: κούνια μωρού, κρεβατάκι, λίκνο
σαρμπατουάρι: γιορτή
σατουράτ(ου): χορτάτος
σέκ(ου): κρυώνω
σέμνου: στόχος, σημάδι
σιάμιν(ου): σπέρνω
σιάρα: βράδυ
σιάτι: δίψα
σιάτσιρ(ου): θερίζω
σιέντ(ου): κάθομαι
σικατζιόσ(ου): αστειευόμενος, χωρατατζής
σικέ: αστείο
σικλέτι: στεναχώρια
σίλι: σκουπιδάκι (στο μάτι)
σιλιτούρα: βλάστηση (πυκνή και χαμηλή)
σιμινάτ(ου): σπαρμένος
σίνγκουρ(ου): μόνος
σίνι(ου): κόρφος
σιόπουτ(ου): βρύση
σιουάρικ(ου): ποντίκι, αρουραίος
σιούιρ(ου): σφυρίζω
σιούτσ(ου): στρίβω

σιπτουμάνα: εβδομάδα
 σιτζούτ(ου): καθισμένος
 σκάλι(ου): κολλιτσιίδα
 σκάντ(ου): αφαιρώ, ξεπέφτω
 σκαντιάλι: αστράκια
 σκάντουρα: σανίδι
 σκίν(ου): αγκάθι
 σκίν(ου): τσιγκλώ
 σκινιράτ(ου): ραχοκοκαλιά
 σκλιόπ(ου): κουτσός
 σκλιουάπικ(ου): κουτσαίνω
 σκόπ(ου): ξύλο
 σκόσ(ου): βγαλμένος
 σκότ(ου): βγάζω
 σκουάλα: σχολείο
 σκουλάρι: έγερση
 σκουλάτ(ου): σηκωμένος
 σκούμπου: ακριβός
 σκουγκέσκου: ακριβαίνω
 σκουρτέτζ(ου): κονταίνω
 σκούρτου: κοντός
 σκράκ(ου): σκορπιός
 σκρίου: γράφω
 σκρίσ(ου): γραπτός
 σκρίσα: γραμμένο
 σκρούμ(ου): μισοκαμένο
 σμέλτσιου: σαλιγκάρι
 σμιάνα: σώβρακο
 σμούλγκου: μαδώ
 σόιρ(ου): κύκλος
 σόμνου: ύπνος
 σόρα: αδερφή

σότσ(ου): φίλος
 σουάρι: ήλιος
 σούγκ(ου): ρουφώ
 σούγκ(ου): είδος θάμνου
 σουγκλιτσάρι: λόξιγκας
 σουκακιουάσα: ανήθικη
 σουνσουάρα: παραμάσχαλα
 σουρπάτ(ου): γκρεμισμένος, σωριασμένος
 σούρπου: γκρεμίζω σωριάζω
 σούσκιρ(ου): αναστενάζω
 σουτσάτα: σύλλογος
 σούφλιτ(ου): ψυχή
 σούφλου: φυσώ
 σπάντικ(ου): σφάζω
 σπαστρίτ(ου): καθαρός
 σπάτα: χτένι (αργαλειού)
 σπατάρ(ου): χτενάς
 σπούμα: αφρός
 σπουμέτζ(ου): αφρίζω
 στάου: στέκομαι
 στεάουα: αστέρι
 στέρφου: στείρος
 στίου: ξέρω
 στιούτ(ου): μορφωμένος
 στίσμα: τοίχος
 στόγκ(ου): σωρός
 στρακσέσκου: συμφωνώ
 στράμπου: στραβώνω, στραβός
 στράνιου: ρούχο
 στρικόρ(ου): στραγγίζω
 στρίμτου: στενός
 στρουκσέσκου: τροχίζω

στσιάλα: πλαστήρι

σφούρλα: σβούρα

T, τ

ταϊνά, ταχινά: πρωί

τάιφα: οικογένεια, φαμίλια

τάκ(ου): σωπαίνω

τακσέσκου: τάζω

τάλαρ(ου): βαρέλι

τάλι(ου): κόβω

ταλιάρι: κοπή, κόψιμο

ταλιάτ(ου): κομμένος

ταμπίτ(ου): ανόητος

ταπόρ(ου): τσεκούρι

τάρτσα: πίτουρα

τάστουρ(ου): ταγάρι, τορβάς

τατσιάρι: σιωπή

τέρσου: παλαβός

τέσ(ου): απλωμένος

τέτα: θεία

τζάκ(ου): λέγω

τζάμα: ζουμί

τζάντα: δαδί

τζένουρα: κορυφογραμμή

τζιάννα: ύψωμα

τζιάνι: φρύδια

τζιάντιτ(ου): δάχτυλο

τζίνιρι: γαμπρός (σύζυγος κόρης ή αδερφής)

τζινούκλιου: γόνατο

τζιόνι: λεβέντης, παλικάρι

τζιουμιτάτι: μισό

τζιουνάμι: παλικάρια
 τζιουνιάπινι: κέδρος
 τζιούντικ(ου): κατηγορώ
 τζούα: μέρα
 τίνιρ(ου): νεαρός
 τίντου: απλώνω, τεντώνω
 τόρ(ου): ίχνος
 τόρκου: γνέθω
 τόρνου: γυρίζω
 του: στο
 τουάμνα: φθινόπωρο
 τουκέσκου: λιώνω
 τουκίτ(ου): λιωμένος
 τούντου: κουρεύω
 τουρνάτ(ου): γυρισμένος
 τούσι: βήχας
 τουσιέτζ(ου): βήχω
 τούτ(ου): όλος
 τουτούμι: καπνός (το φυτό)
 τρα τσιά: γι' αυτό, επομένως
 τράγκ(ου): τραβώ
 τραντουέσκου: τραντάζω
 τράπ(ου): ρέμα
 τράπτου: τραβηχτός
 τρέκ(ου): περνώ
 τρέμπουρ(ου): τρέμω
 τρικούτ(ου): περασμένος
 τρουμπάτ(ου): παλαβός
 τρούπ(ου): κορμί, σώμα
 τσάν(ου): κρατώ
 τσανούτ(ου): κρατημένος
 τσάπα: τσαπί

τσάπ(ου): τράγος
 τσάρα: χώμα
 τσάσ(ου): υφαίνω
 τσάτσα: βυζί
 τσέρ(ου): ουρανός
 τσιάπα: κρεμμύδι
 τσιάρα: κερι
 τσιβά: τίποτε
 τσίνα: δείπνο
τσινούσι: τέφρα, στάχτη
 τσιόκ(ου): σφυρί
 τσιόρ(ου): πόδι
 τσιουάρα: σχοινί λεπτό
 τσιουλέκι: χάλυβας
 τσιουμουλέσκου: μασώ
 τσιουπλέσκου: συνθλίβω
 τσιριάπ(ου): φούρνος
 τσιριπάρ(ου): φούρναρης
 τσίρ(ου): σίτα
 τσισιάτ(ου): ούρο
 τσιτίι: στέγη
 τυφλός: όρμπου
 τυφλώνομαι: ουργκέσκου
 τύφλωση: ουρμπάρι

Φ, φ

φάγκ(ου): οξιά
 φάκ(ου): φτιάχνω
 φαλτάκ(ου): φουσκάλα
 φαντάνα: πηγή
 φάρα: χωρίς

φαρίνα: αλεύρι
 φαρνίκα: μυρμήγκι
 φαρτάτ(ου): σύντροφος
 φάτσα: πρόσωπο
 φέξι: φως
 φιάρικα: φτέρη
 φιάτα: κοπέλα
 φιριάστρα: παράθυρο
 φιτσιόρ(ου): παιδί
 φιτσιουρίκ(ου): παιδάκι
 φλάμπουρα: σημαία
 φόκ(ου): φωτιά
 φουάλι: τουλούμι
 φουάμι: πείνα
 φουάρτικα: ψαλίδι
 φούγκ(ου): φεύγω
 φούγκα: φυγή
 φουμιάλι: οικογένεια
 φούνι: σχοινί χοντρό
 φούρ(ου): κλέβω, κλέφτης
 φουράρι: κλεψιά
 φουράτ(ου): κλεμμένος
 φούτ(ου): γαμώ
 φραμίντου: ζυμώνω
 φράμιτι: μέτωπο
 φράμτου: σπασμένος
 φράνγκου: σπάζω, τσακίζω
 φράντζα: φύλλο
 φράντζι: φράουλες
 φράντζιτι: τσακίσου
 φράτι: αδερφός
 φρέκ(ου): τρίβω

φρίγκ(ου): ψήνω
 φρίκα: φόβος
 φρίπτου: ψημένος
 φρουκουλίτσα: πιρούνι
 φτισέσκου φταίω

X, χ

χαλέ: αποχωρητήριο
 χαμπλά: χαμηλά
 χάουα: χάος
 χαράι: τσουβάλι
 χαργί: χάραμα
 χαρμπουάλα: φλέμα
 χαρνέσκου: ταΐζω, τρέφω
 χαρνίτ(ου): θρεμμένος
 χαρσέσκου: χαϊδεύω, χαίρομαι
 χαρσίτ(ου): χαρούμενος
 χέρ(ου): σίδερο
 χέρμπου: βράζω
 χέρτου: βρασμένος
 χιάβρα: αρρώστια
 χιάρι: χολή
 χιβρέσκου: αρρωσταίνω
 χιβρίτ(ου): άρρωστος
 χίγκ(ου): χώνω
 χίκα: σύκο
 χ(ι)κάτ(ου): ήπαρ, συκώτι
 χίκουτ(ου): ώριμος
 χίλια: κόρη
 χίλι(ου): γιός
 χιμουνίκ(ου): καρπούζι

χίου: είμαι

χίπτου: χωμένος

χίρ(ου): κλωστή

χουσμέτι: νοικοκύρεμα

χουσμικιάρ(ου): υπηρέτης

χράνα: τροφή

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ Περιβολίου**Βόι Πιρβουλιάτς**

Βόι Πιρβουλιάτς, βόι λάι μαράτς
 βόι βγκάτς ντιτ έτα τούτε τρατ κάμπου
 καντ βα βα τουρνάτς του μούντσα
 καντ βα βα τουρνάτς

Νου βα λο ντόρλου ντι χουάρε βε
 ντι μσιάτα ντι πιριβόλι τσι αρμάσι
 αρμάσι σίγκουρε λε τσι αρμάσι
 αρμάσι 'γκουρε

Ιου ι τσιλνικάμια ντι ουν κιρό
 αούσλου αλου Έξαρχου σι Μπομπόνικα
 σι ατσέλου Γκόγκου αλου Μίσιου
 τσιλνικάμια ντιούν κιρό

Ντιν Αμίντσιου παν' Αμέρου

Ντιν Αμίντσιου παν' Αμέρου
 μποντίκανι
 ντιν Αμίντσιου παν' Αμέρου
 λέλε στιάουα νι

Πλουάι ντα ντι μι αγκουντιάστι
 μποντίκανι
 νιάου ντα ντι μι αμβαλιάστι
 λέλε στιάουα νι

Τούτι ιέρνιλι λι αρνάι

μποντίκα νι
 τουτι ιέρνλι λι αρνάι
 λέλε στιάουα νι

μάσι ιάρνα ντι εστ' άνου
 μποντίκα νι
 μάσι ιάρνα ντι εστ' άνου
 λέλε στιάουα νι

ντι παράτζα νι έσκου γκόλου
 μποντίκα νι
 ντι παράτζα νι έσκου γκόλου
 λελε στιάουα νι

νι αμ να τσάπα σι ουν ταπόρου
 μποντίκα νι
 νι αμ να τσάπα σι ουν ταπόρου
 λέλε στιάουα νι

βάι λι βίντου σι βάι μι ανσόρου
 μποντίκα νι
 βάι λι βίντου σι βάι μι ανσόρου
 λέλε στιάουα νι

Πικουράβλου

Άιντι ο λαι τζιόνε πικουράρου
 Σι άρι όιλι τούτι του κουτάρου

Άιντι σ κάντου λια του μούντσα νκλο
 σι άρι λάιλου κόκμπου σι ουν καϊμό

Τζούα νουάπτι ελ(ου) λι βιάγκλι
σ τρας λι μούλγκα ελ(ου) νου πουάτι

Άιντι σ κάντου λια νγκιός του αρνάτου
ιάστι λάι λου κόρμπου νβιρινάτου

Κα ι βρούτα αλούι ντι πάρτι
σ τρας ου βιάντα ελ νου πουάτι

Μβιάστα

Μβιάστε τζιάνουμ τζιάνουμ
μβιάστε τσι νου νι τζιότσι

Τσι λάι ντράκου ντι τζιόκ σ νι φάκου
ιο κουρδέλι νου αμ σ νι μπάκου

Μβιάστε τζιάνουμ τζιάνουμ
μβιάστε τσι νου νι τζιότσι

Τσι λάι ντράκου ντι τζιόκ σ νι φάκου
ιο φαρίνα νου αμ του σάκ(ου)....

Τσι στάι φιάτε

Τσι στάι φια
τσι στάι φιάτε νίνκα αμάρι
τσι στάι φια ρια ρια ρο
τσι στάι φιάτε νίνκα αμάρι

Αστέπτου αμά
αστέπτου αμάρια τρας μι νεάκα

αστέπτου αμα ρια ρια ρο
 αστέπτου αμάρια τρας μι νεάκα

Κατσέ φια
 κατσέ φιάτα βρέι στι νεάκα
 κατσέ φια ρια ρια ρο
 κατσέ φιάτα βρέι στι νεάκα

Κα νι αμ τζιο
 κα νι αμ τζιόνιλι του ξιάνι
 κα νι αμ τζιο ρια ρια ρο
 κα νιαμ τζιόνιλι του ξιάνι.....

Τσι νι ντάι φια
 τσι νι ντάι φιάτα σ τσαλ αντούκου
 τσι νι ντάι φια ρια ρια ρο
 τσι νι ντάι φιατα σ τσαλ αντούκου.....

Λα Τίζα

Λα Τίζα πικουράρλι φούρα
 σι άλτσα φούρα όι λα Μούρα
 κα ακσί ιάστι λα νόι
 κα ακσί ιάστι λα νόι

Νβιάστιλι ατσιάλι αράλι
 τζάκου α σουάκριλορ κατσάλι
 κα ακσί ιάστι λα νόι
 κα ακσί ιάστι λα νόι

Σουάκριλι ατσιάλι αράλι
 τζάκου α νβιάστιλορ κατσάλι

κα ακσί ιάστι λα νόι
κα ακσί ιάστι λα νόι.....

Στάου να τζούε

Στάου να τζούε
του λιβάδι
σ τρεάτσι ουν τζιόνε
ντι μι βιάντι

ντι μι βιάντι
σ μι σμπουράστι
μπούνε τζουε
μορ μουσιάτε

μπούνε τζουε
μορ μουσιάτα
νου αμ βιτζούτε
αχτάρι νιάτε

τζάσι σμπόρλου
σι τράτσι κάλια
σι ιο μαράτανι
μουτριάμ(ου) βάλια

μουτριάμ(ου) βάλια
σ λακραμάμου
σι του σόμνου
μι νγισάμου

τσι φου σμπόρλου

ατσέλου τσιν τζάσι
του ινιουάρε
μι πιτρούμσι

Νου νι τι αράντι

Νου νι τι αράντι
για φιάτε νίκε
νου γίνου λα νόι
νου γίνου λα νόι

Λα νόι ιάστι
μούντι ανάλτου
σι νου βάι ποτς τρας τρετς
σι νου βάι ποτς τρας τρετς

Πιτρουνίκα
για βάι μι φάκου
σι μούντιλι βάι τρέκου
σι ιο λα βόι βα γίνου

Νου νι τι αράντι
για φιάτε νίκε
νου γίνου λα νόι
νου γίνου λα νόι

Λα νόι άρι
βάλι μάρι
σι νου βάι ποτς τρας τρετς
σι νου βάι ποτς τρας τρετς

Πέσκου μάρι

λια βάι μι φάκου
 σι βάλια βα ου τρέκου
 σι ιό λα βόι βα γίνου

Νου νι τι αράντι
 λια φιάτε νίκε
 νου γίνου λα νόι
 νου γίνου λα νόι

Λα νόι ιάστι
 σουάκρα αράου
 σι νου βάι ποτς τρας τρετς
 σι νου βάι ποτς τρας τρετς

Σουάκρα αράου
 λια σι νόρα μπούνα
 ντουάου λι βάι τριτσέμ
 σι ιό λα βόι βα γίνου

Να φιάτε νίκε

Να φιάτε νίκε
 ντι ντόσπρατς ντι άνι
 σ μπαρμπάσου ντι ομπτζέτσι

Α λούμιλορ
 λα σι παριά
 κα ιαρά παπ κου νιπουάτε

Αστάρα βρούτε
 ιό βαι γίνου
 σι αλάσι πουάρτα ντισφάπτε

Καντίλα βρούτε
 σουάι απριάσα
 σι λάμπα σ ουάι αστιάσα

Μα σ τίνι βρέι
 μα σ μίνι βόι
 μάσι ντάντα νου ν αλάσα

Ακάτσα ντάντα
 ντι ουν τσιουτσιόρ(ου)
 σι ντέου ντι πάντι σ κριάπα

Λα λάια όπλα λάια όπλα
 σι ντάου ντι πάντι σ κριάπα

Βόι φιτσιόρι

Βόι φιτσιόρι
 φιτσιόρι ντιτ βλαχουχώρι
 φιτσιόρι ντιν Πιριβόλι
 καρά σβα τσέτς του χουάρα βα
 ο οχ λελε του χουάρα βα

Καρα σβα τσετς
 σβα τσετς του χουάρα βα
 λα σιόπουτλου ντιν κιάρι
 καντίτσι μούλτι σ νου τζατσέτς
 ο οχ λελε λε σ νου τζατσέτς

Καντίτσι μου
 λια μούλτι σ νου τζατσέτς

ντουφέκι σ νου αρουγκάτσα
 σ νου β άβντα λάια νάντα μια
 ο οχ λελε λε νάντα μια

Σ νου β άβντα λα
 ορε λάια νάντα μια
 σι άτσια ντουρούτε σόρε
 σ νου λι τσετς κα μίνι μι αγκουντί
 ο οχ λελε κα μι αγκουντί

Σ νου λι τσετς κα μί
 ορε μίνι μι αγκουντί
 σι λι τσετς κα μι νσουράι
 αυάλταρια ντουμάνικε
 ο οχ λελε ντουμάνικε

Σκουάλα νταλιάνε

Σκουάλα νταλιάνε
 σουάκρατα τσ γίνι
 σουάκρατα τσ' γίνι
 νταλιάνε σ βιάντα τίνι

Νού πότ(ου) μορ μάνε
 χίου γκρέου νιπτούτε
 χίου γκρέου νιπτούτε
 σ κου ίνιμα ντουρούτε

Σκουάλα νταλιάνε
 γαμπρό λου τσ' γίνι
 γαμπρό λου τσ' γίνι
 νταλιάνε σ' βιάντα τίνι

Όπαλα μάνε
 ιό βαι μι σκόλου
 ιό βαι μι σκόλου
 μορ μάνε σ' βέντ(ου) γαμπρόλου

Όι λελέ

Όι λελέ σι όι μπο μπό
 πλάνκου όκλιλι ντι καϊμό
 πλάντζι σ ίνιμα ντι ντόρ(ου)
 κα μπιμπίλλου του νιόρ(ου)

άνλου αέστου μούλτου αρέου
 να λο αβιάρια Ντουμνιτζέου
 να λο σι κουπίλι ντι όι
 όι λελέ καβαί ντι νόι

τέλος

Απαγορεύεται η μερική ή συνολική ανατύπωση ή ηλεκτρονική αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή μέρους ή του συνόλου της παρούσας εργασίας, η αποθήκευσή της σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή της σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και φωτοανατύπωσή της με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς την άδεια του συντάκτη ή την αναφορά στην πηγή του κειμένου.